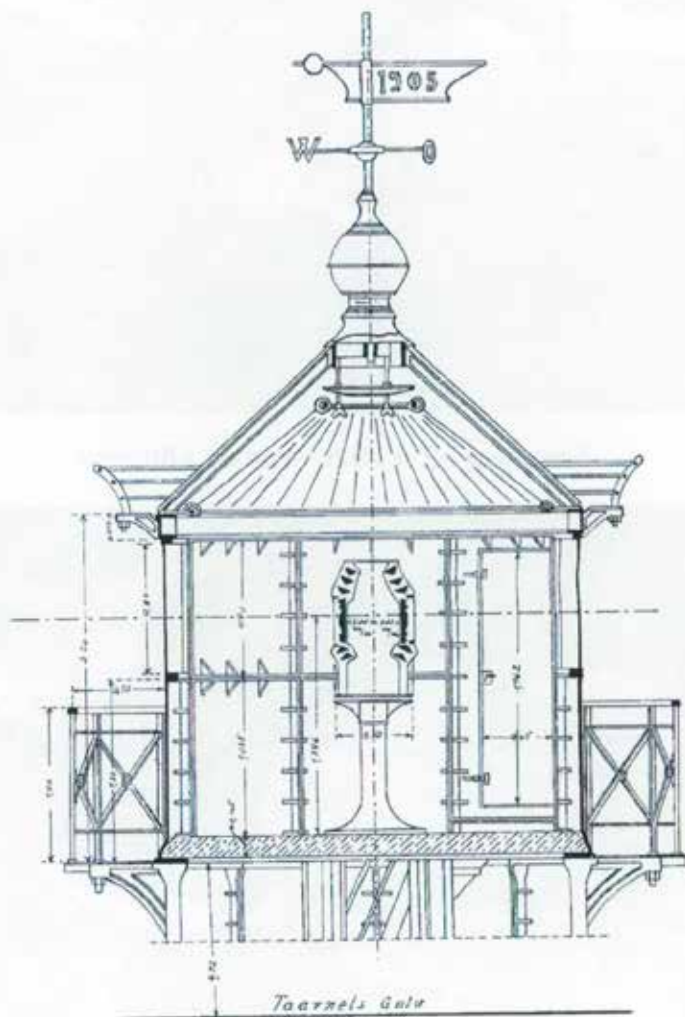

Aarøsund Lokalhitoriske Arkibforening

2004 - 2005

Fyrtårnet ved Aarøsund Havn.

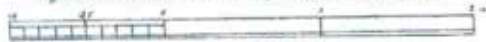

Kilde: Haderslev Kommune, Vej & Park

6

2

teg. nr. 1138-9 i landsing. arkiv Haderslev

1:25.

Færgevej 22 i 1970'erne og i 80'erne

Aarøsund Lokalhistoriske Arkivforening har nu 3 år på bagen, og traditionen tro modtager vore medlemmer et årsskrift som tak for deres støtte og opbakning. Vi har p.t. 55 medlemmer.

En særlig tak til følgende, som i det forløbne år har skænknet eller udlånt billeder, postkort, dokumenter, kort, breve, bøger, udklip eller genstande, eller på anden vis bidraget med oplysninger om Aarøsund :

Jytte Arling

Jørgen Nielsen Bork

Anna Sophie Christensen

Johannes Damkjær, Øsby

Peter & Inger Marie Hansen

Peter S. Hansen, Haderslev

Solveig Heebøll

Ellen Jørgensen

Dorthe Løgstrup, Thurø

Kamma Løhmann, Haderslev

Lilian & Kai Martinusen

Peder Møller

Eigil Schmidt

Knud Østergaard, Marstrup

Efteråret 2004 deltog vi for første gang i Historisk Messe i Haderslev Idrætscenter med en rigtig flot udstilling, videofilm og maritime effekter. Det var dejligt at se så mange af jer derinde! Det var meget spændende for os, og vores stand var pænt besøgt, vi fik en del forespørgsler og har efterfølgende haft kontakt med adskillige interesserede.

Til generalforsamlingen var der lejlighed til at se eller gense de flotte plakater, som Anders kreerede til messen. Plakaterne kan i A3 format købes hos foreningen, prisen er 10 kr. pr. stk. Der er 8 forskellige.

Torben havde lavet videooptagelser af sti-indvielsen og en al-sang aften på badhotellet og lagt dem over på DVD, med underlægningsmusik og det hele, så vi alle kunne/kan få glæde af dem. Han har også været i gang med at overspille de gamle Aarøsund-film fra videobånd til DVD.

NB! Vi efterlyser fortsat gamle billeder, postkort og lignende !

I sommerperioden kører vi på lavt blus, men holder åbent efter aftale. Til dette års havnefest har vi planlagt at arrangere en udstilling, desuden har vi forskellige aktiviteter på beddingen til samme lejlighed.

Johannes Olsen er udtrådt af bestyrelsen, som pr. 2.3.05 består af:

Margit Christoffersen, Ved Færggården 2A, 7458 4581

Jørgen Nielsen, Færgevej 65N, 7458 5739

Jonna L. Christensen, Færgevej 81, 7458 5400

Anders Sanderbo, Aarøsund Havn 9, 7458 4774

Torben Nørgård, Sydhavnsvej 11, 1.th., Haderslev, 7353 2024

Suppleant Peter Hansen, Færgevej 22, 7458 4375

I vinterens løb har Margit tilbragt nogle hyggelige aftener hos Peter og Inger Marie Hansen på Færgevej 22 for at interviewe dem om Peters slægt, som i generationer har boet i Aarøsund, og før den tid i Flovt og på Årø. Peter og Inger blev ved et tilfælde interesseret i slægtsforskning, og efterhånden som de graver i historien, bliver der hele tiden tilføjet eller korrigeret oplysninger om slægten.

Det er Ragnhild Nissen på Årø, der har lavet deres slægtsforskning.

Gården "Skelledal"

I et testamente fra 1889 overdrager min oldefar, Jørgen Josephsen Hansen, gården til sin ældste søn Peter Jørgensen Hansen, født i 1858, han arver desuden en jagt.

Stuehuset lod oldefar bygge i 1856, hovedsagelig med det formål at drive kornhandel. Dengang var det almindeligt, at en og samme person opkøbte, solgte og transporterede kornet. Der har været nok at se til med både kornhandel og skibsfart, og dertil dyrkning af en strimmel jord langs med den nuværende Gammelbrovej. Marken øges senere, da der tilkøbes jord fra landmand Peter Nissen, Aarøsund.

Det såkaldte pakhuis lod bedstefar bygge i 1913, det var murer Jes Johansen, der opførte det.

Ved en storm i 1939 blev Fru Kruses hus nede ved beddingen ødelagt, og far fik lov til at hente stenene. Den gamle stald og kornlade blev revet ned, og materialerne fra fru Kruses hus indgik i det nye byggeri.

Der har altid boet flere generationer på gården. Dog ikke sådan, at én generation boede nedenunder og en anden ovenpå, for loftet blev hovedsagelig brugt til opbevaring af korn. Fordøren var tidligere placeret midt på huset, men den blev flyttet, for at få et bedre badeværelse og en mere effektiv udnyttelse.

I stuen hænger et gammelt billede, der forestiller en scene med bordbøn. Billedet har hængt der, så længe nogen kan huske, og de nuværende ejere kunne ikke drømme om at fjerne det. Der blev gennem generationer bedt bordbøn i familien. Da bedstefaderen levede, var det ham, der bad bordbøn til hver middag. Meget kort – færdig. Det er indres som en god skik, som gav en dejlig ro. Med tiden er det gået ned til, at det blot sker juleaften.

Lige modsat vores hus, i hjørnet af marken øst for Niels Johansens gård, der lå der før i tiden et lille gammelt hus. Det beskrives i en julefortælling fra gamle dage som et hus, hvor der boede nogle færgfolk. Huset var så simpelt, at når det blæste, faldt døren af. Men den blev blot hægtet på igen, og så gik livet videre.

Tipoldefar, Joseph Jørgensen Hansen (1782-1831)

Min tipoldefar blev født i Hyrup; 1818 blev han gift med Ana Marie Nielsdatter fra Stubbæk (1794-1879), iflg. kirkebogen er de "begge fra Færgegården". De får 4 sønner og 2 døtre, det første barn dør dog 3 uger gammelt. Postmester Hindrichsen og hans kone og datter er blandt fadderne til 3 af børnene.

Oldefar, Jørgen Josephsen Hansen (1820-93)

Min oldefar blev født i Aarø Sund, i dåbsregistret er anført, at han er fra Schillersdal, og at postmester Hindrichsen er blandt fadderne. Oldefar var kornhandler og skipper på en jagt ved navn "Californien". 1852 blev han på Årø gift med Kirstine Nissen fra øen. Familien ejer et stort fotografi af oldefar.

Oldefars bror, Jens Peter Josephsen Hansen

Ana Marie er 36 år, og Joseph er 46 år, "fra Skellerdal i Aarø Sund", da Jens Peter bliver født 1828; blandt fadderne er jomfru Christiane Hindrichsen. I 1848 sejler han sammen med 17 andre unge mænd fra omegnen til Californien for at finde guld. Det går ham rimeligt godt, og efter 17 år kommer han hjem som en holden mand.

1870 bliver han i en alder af 42 år gift i Øsby kirke med Ellen Marie Thomsen Damkjer, 22 år. Hun er datter af boelsmand i Råde, Thomas Petersen Damkjer (1806-1881) og Mette Marie Anker (1810-1896). I 1875 overtager Jens Peter og Ellen Marie boelstedet, der er på 5 ha. Det er den gård i Råde, hvor nu Erik Jørgensen bor.

En sommerdag 1880 tog Jens Peter til Aarø Sund for at bade. Under svømmeturen fik han et slagtilfælde eller ildebefindende og druknede.

(se nekrologen under "Det stod i Dannevirke i 1880" - 24/7)

Bedstefar, Peter Jørgensen Hansen (1858-1946)

Bedstefar er født i Aarøsund, og blandt hans faddere var kaptajn N. C. Andersen fra den nye færge, "Niord". Den afløste den gamle "Maagen".

I 1889 blev han gift med Caroline Marie Jessen, som kom fra Oksenvad, men var født i Rinkenæs. Hendes far var møbel-snedker. Mor sagde, at hun var vistnok lidt fin å'en. Bedstefar gik altid og pylrede lidt om hende, så hun fik lidt ud af at have småskavanker. De fik 5 børn: Julius Jørgensen, Nis Matthiesen, Peter Jørgensen, Anna Marie og Kristian Jørgen, alle Hansen.

Min søster, som var gift med Svend Petersen fra Hajstrup mark, og som døde 1992, var opkaldt efter hende.

Hvordan de har mødt hinanden, ved vi ikke, men bedstefar kom omkring med sit skib og sejlede blandt andet også tegl fra Egersund. Sammen med 2 andre ejede han en jagt, som hed "Tre venner".

Men vi ved, at bedstemor var i familie med forpagterne eller ejerne af Færgegården. Kastaniealléen i Aarøsund blev plantet af bedstemors familie. Vi har et hefte med kageopskrifter, som blev brugt på hotellet dengang. Blandt opskrifterne findes en stor kringle, "Fru Burmeisters kage" og "Frk. Friedericias kage".

Rederne og kornhandlerne var ofte holdne folk, om hvem der stod stor respekt. Konen passede det derhjemme, mens manden sejlede. Turen gik oftest med korn til Flensborg, - derfra til Egersund, hvor der lastedes mursten tilbage. Murer Jes Johannsens hus er bygget af sten, som "Tre venner" har leveret, og ligeledes er der leveret sten til Ultanggård i Halk. Murstenene blev sejlet til "æ Loof", og herfra fragtet videre over Bankel sø af 6-7 pramme. Lastning og losning foregik ved håndkraft. Også Ditlevsens hus i Råde er bygget af sten fragtet med jagten.

Når der var lastet sten i Egersund, sejlede man nordpå. I Djernæs blev bedstefar sat i land, og så gik turen til fods over Næsset, til Vilstrup, Kelstrup, Hejsager, Halk osv., hvor han lavede aftaler om kornkøb. Således var den nye last korn næsten i hus, når skibet kom i havn.

I stuen er en meget fin petroleumslampe med prismer, den blev hjembragt fra Flensborg, da man dér fik installeret elektricitet. Engang købte skipperne en "lykkekasse", som først måtte åbnes, når man var 7 sømil fra land. Spændingen var stor, - og

skuffelsen endnu større, da kassen viste sig at indeholde en masse lyseslukkere ! Skipperne skulle ikke nyde noget af at blive til grin, når de kom hjem, så de hældte dem ud på "den blå hylde", og således endte lyseslukkerne på havets bund i Sønderhavet.

En ramme om et maleri viser noget frivagtsarbejde, som sømændene tog sig til. Rammen er smukt udskåret og fremstillet af cigaræske-træ. En skibsklokke er også bevaret. Og gamle, smukke søkort, med "kantning" og lærredsbagklædning, antyder, at man nåede længere omkring end Flensborg Fjord.

Nytårsaften blev huset ryddet, for da var der afregningsdag. Almindeligvis var der også korn i selve stuehuset, men det blev ryddet væk, og så blev der serveret punch og æbleskiver, og harmonikaen kom frem, og der blev festet og taget rigelig for sig af de våde varer. En og anden god Hejsager-bonde blev stablet op på sin hest, som så fik et klask bagi, og så fandt den selv hjem.

Bedstefar (Peter Jørgensen Hansen) og Bedsteforældrene (Peter Jørgensen Hansen og Caroline Marie Hansen, f. Jessen)

Far og mor, Hans Peter Hansen (1893-1971) & Andrea (1903-84)

Min far er vokset op på gården, dengang der endnu var kornhandel. Da han var 12 år, kom han ud for en ulykke. Hos murer Enevold Henriksen, vor nabo mod øst, stod der ved en mur 2 mænd og hvæssede leer, så de kunne høste korn. Min far og nogle andre knægte løb ved muren og legede, og far kom til at hoppe ned i en nyhvæsset le. Det bevirkede, at samtlige sener i hans fødder blev skåret over. Det var dog ikke det værste, sagde far, det værste var saftsuseme at blive puttet i en kassevogn og med 2 heste for at blive kørt ind på sygehuset. Det gjorde frygteligt ondt.

Fars forældre mente derfor, at han skulle have en anden uddannelse, så efter skoletiden kom han i lære hos manufakturhandler Vindeberg Johansen i Storegade i Haderslev, hvor han blev uddannet. Men han kunne ikke holde ud at stå op hele dagen, og han kom så hjem og købte ejendommen.

Bedstefar var som nævnt kornhandler, men far droppede kornhandlen og blev boelsmand. Et boelssted er en gård med et mindre areal jord, og deraf levede han; dertil passede han boelsmarkerne hos Tove og Hans Johansen, Skomagervej, og Kathrine Dahl, og tjente således en ekstra krone. Som helt ung var han bl.a. ansat på Fionia Mejeriet, som lå på Færgevej 101. Der kogte man fløde, som blev sendt med færgen til Assens.

På grund af de dårlige ben slap far for at komme til fronten i 1. verdenskrig, i stedet blev han bestyrer af 2 gårde i Hajstrup, med russiske krigsfanger.

I 1923 blev han gift med mor, Andrea Jepsen, som kom fra Tamdrup, der hvor nu Nottelmann bor. Man fandt ofte sin kone i omegnen, husk på, den gang havde man kun en cykel.

Far var ikke kornhandler, men han oplagrede og malede korn for bønderne, Binger, Henriksen og Kraack. Og selv fra Hajstrup kom de for at få malet deres korn. Far havde en kværn, som gik ved el-motor, hvor møllen i Hajstrup jo var afhængig af vind og vejr. Da krigen kom, måtte han ikke male korn om dagen, men min storebror fik så fikset noget med en dynamo, som trak nede på remmen, og en lampe, som sad på en bjælke og lyste ned på far og maskineriet, som kørte.

I starten af krigen blev der også dyrket tobak, som blev hængt til tørring. Vi havde 6 rækker tobak i marken.

Andrea og Hans Peter med Jony i 1925

Andrea og Hans Peter i 1960'erne

Mor oplevede megen sorg i sit liv. Som 10-årig mistede hun sin mor; under 1. verdenskrig mistede hun 2 brødre, kun 17 og 18 år gamle; så kom hun i huset hos Julius Hansen i Hajstrup, hvor fars søster døde af tuberkulose, og der var 2 små børn. Og hun mistede tidligt 2 sønner Jony og Marius. Det får mig til at tænke på, at da min bror Marius fik sin førstefødte og kaldte hende Jonna - da blev min mor meget ked af, hun syntes ikke, de skulle blive ved med at mindes de døde på den måde.

Da Marius døde, tog mor sig af den spæde Jonna et helt år. Det var hårdt, men pligten hjalp hende over sin egen sorg. Der var ikke stunder til at sætte sig hen og være ked af det. Men senere boblede det hele op til overfladen, og hun blev syg; hun fik det i nerverne. Det blev for meget for hende, og for at gøre det helt elendigt, så var det et år i høsten, - vi havde en hest, den var så daglig og dreven, at den sagtens selv kunne gå fra det ene skok til det næste. Så gik hun hen for at lægge tøjret op, så det ikke skulle komme i karambolage med hjulet, og i det samme er der et insekt eller et eller andet, som stikker hesten, så den stamper i jorden, uheldigvis lige ned over mors tæer. Så måtte hun hjem og lægge sig - jeg tror, hun lå i en 8 dages tid. Det var ikke godt. Der kom så meget frem i hendes hoved, at hun fik nervegigt. Hun var meget medtaget, hvilket er forståeligt nok hos et menneske, som har været så meget igennem.

Selvom der var meget sorg dengang, så fik vi da også mange gode år sammen. Når hun var sammen med familien og alle børnebørnene, så syntes hun, at hun havde en god alderdom. Vi kørte aldrig nogle steder uden hende, hun var også med, når vi besøgte Inger Maries familie. På et stort familiebillede, hvor vi alle er foran Inger Marie barndomshjem og tager afsked med det, da hendes forældre flyttede, står mor imellem os alle. Da hun fyldte 80 år, holdt vi en kæmpefest i Sverdrup, hvor både Inger Maries og min familie var med. Året efter døde hun.

Onkel Kedde og onkel Thiesen

Onkel Kedde var mejeristuddannet på Øsby Mejeri. Men han var nok ved at være lidt træt af at være der. Og så var der en nytårsaften, de havde vistnok fået lidt rigeligt under vesten, og da han kom tilbage til mejeriet, åbnede han for kærnemælken.

Næste dag var han fyret.

I 1920 stak han så af til Amerika. Sønderjylland var knap nok blevet dansk, da han rejste. Han kom tilbage 50 år efter, i 1970, og troede, at en stor krigsrente ventede, for han mente, at han var dansk statsborger. Men det var han ikke, han skulle have sørget for blive registreret som dansk statsborger, det havde vel taget nogle få dage, men det havde han ikke fået ordnet.

Da han rejste, tog han færgen til Assens og videre til København. Og da han vendte tilbage, kendte han ikke andre veje, så han rejste den samme vej hjem. Nede på havnen tog han rutebilen for at køre til barndomshjemmet. Men han kunne slet ikke genkende det, han var dog klar over, at han var kørt for langt, så han stod af i Hajstrup, og hos Købmand Jønsson fik han øje på en taxa; det var Jønssons far, der var på besøg, han var taxamand. Det gik op for Jønssons, hvor han hørte til, så onkel Kedde blev kørt ned til os.

Vi havde lige spist til middag. Else Marie, vores yngste, havde fødselsdag, og vi skulle jo have fremmede fra Hajstrup. Da var det, at han kom herind. Inger Marie gik op til min far, som fik sig en middagslur, og sagde til ham: "Din bror fra Amerika, han står hernede!" "Jeg har ingen bror fra Amerika." "Jo, det har du, for han står hernede." – Så stod far op og kom ned af trappen. Hans bror Kedde stod nedenfor. De kiggede længe på hinanden, og Inger Marie stod og tudede og syntes, det var noget værre noget, hun var helt rundt på gulvet over det alt sammen. For der stod to brødre, som ikke havde set hinanden i 50 år.

Man kan ikke just tale om venskabelige følelser overfor onkel Kedde, ikke en lyd havde han givet fra sig i alle de år, de havde forgæves eftersøgt ham gennem Røde Kors. Så de vidste jo ikke, om han var levende eller død.

Men der blev nu sendt bud efter onkel Thiesen, og de tre gamle brødre tilbragte nogle dage sammen, der var meget, der skulle berettes om. Da Kedde havde været her i 8 dage, kom hans søn Peter og svigerdatter Eva, som var svensker. De blev i 8 dage, det var 8 gode dage, og så tog de til Sverige.

I mange år skrev Eva og Inger Marie sammen til jul, men lige pludselig var der ingen livstegn. Vi prøvede at finde frem til dem gennem danske bekendte i New York og i Connecticut, hvor de skulle bo, men det lykkedes ikke.

3 gamle brødre: Onkel Thiesen, far og onkel Kedde fra Amerika

Da onkel Kedde var kommet tilbage til Amerika, startede han en bifarm. Det var helt enormt, hvad han havde af bier. På et tidspunkt kunne han ikke sælge al den honning derovre, og så kontaktede han far og mor. Der blev nu sendt honning i 200 ltr. tromler herhjem, og far og mor skulle så sælge den for ham. Det var fedtet og klistret, det var nemlig ikke fast honning, men flydende. Far og mor var temmelig trætte af det. I en årrække var det en god forretning med bierne for onkel Kedde, men så et år ødelagde en snestorm det hele. Hvordan han så klarede sig, vides ikke. Men han tog sig godt betalt ved afregningen for honningen, og det pinte dem noget, for han havde fået et rigeligt arveforskud for at kunne rejse derover, så de syntes, han udnyttede dem, og også de andre søskende, onkel Thiesen og tante Line på Årø. Tante Line var fars søster. Hun var gift med Julius Sørensen, fisker på Årø. De havde ingen børn, og da de blev ældre, byggede de det gule hus, som ligger to huse herfra. Jørgen og Lisbeth Egtved bor nu i det hus. Tante Line havde haft polio, og det ene ben var kortere end det andet.

Onkel Thiesen hed faktisk Nis Mathiasen Hansen, men blev aldrig kaldt andet end onkel Thiesen. Han var en festlig type.

I sine unge dage var han sømand, men blev så tolder, først i Frederikshavn og så i Esbjerg. Han var gift med Ellen, købmand Burmeisters ældste datter. Senere flyttede de til Gråsten, og der var altid fest og ballade, når vi var sammen med dem. Ellen døde i 1979, og onkel Thiesen i 1982. Deres datter, Randi, bor i Hjerting ved Esbjerg, forrige år var hele familien herfra derovre til hendes 70-årsdag.

Bedstefars bror, Julius, havde været lærer på Årø. Han var blind til sidst og sad ude i solen og læste bøger med blindeskrift. Når vi som børn var dernede for at lege med 2. generation, Else og Hanne, havde vi fået at vide, at vi skulle være hjemme ved den og den tid. Og jeg husker tydeligt, hvordan han lukkede sit guldur op, og så helt forsigtigt følte han efter med fingerspidserne: ja, I har 10 minutter tilbage. Hanne blev gift med Erik Kirsch, der en tid var købmand i Aarøsund, og Else valgte at gifte sig med en fisker.

Broderen Christian var en legendarisk skikkelse. Han byggede den lille filetfabrik. Senere rejste han til Amerika, hvorfra han sendte bånd-breve, det imponerede os meget. I Amerika var han handelsmand og ejendomsmægler.

Min bror Jony (29.11.24-29.4.48)

Det var meningen, at Jony skulle have gården efter min far og være landmand. Som ung var han landpost under Øsby Afd. Hans distrikt var Flovt og Stenderup, og turen foregik på cykel. Han blev kun 23 år, døde af stivkrampe. Som vore egne børn også har gjort, kom han hjem på gården og hjalp til med arbejdet. En dag hjalp jeg ham med at save træ på rundsaven, og hvordan det kunne ske, det ved jeg ikke, men et bøjjet søm slog rundt og maste to fingre. Så lidt, men alligevel nok til, at det blødte voldsomt.

Vi havde ikke telefon, så mor gik over til naboen og ringede til doktoren. Hun syntes, det var mere, end hun kunne håndtere. Dengang efter krigen var vi meget befængt med stivkrampe, meget af det træ vi savede, var tildelt træ, som kom fra statsskove. Det værste var, at der fandtes penicillin dengang, men lægen spurgte mor, om de havde noget snaps i huset, og uheldigvis og undtagelsesvis havde vi det. Så sagde han, at de bare skulle give ham en snaps; men han skulle jo have haft en stivkrampeindsprøjtning. Dengang havde vi lidt køkkenhave bag ved de bygninger, der nu ligger her. Jony var perfektionist, der skulle bare være orden i tingene, han ville have stukket kanter af, og jeg skulle ryste græstørvne og smide dem op i hegnet. Jeg var ret træt af ham. Lige pludselig sagde han: jeg kan ikke mere. Han kunne simpelthen ikke bøje ryggen af bare stivhed. Han cyklede hen til doktoren i Øsby, det må have været en forfærdelig tur. Og lægen lod ham cykle hjem igen. Der gik 8 dage, så var han væk, han blev pint ihjel, sagde mor, det var kramper hele tiden, det var hårdt for mor. En dag hun kom hjem efter et besøg på sygehuset, fortalte hun, at de var kun lige kommet ind på gangen, så kunne de høre hans hjerte hamre. Det lød værre end et vækkeur. Han var gode venner med Helga Jepsen fra Flovt, de gav hinanden et afskedsklem, og da fik han et anfald og tog meget af hendes hår af. Det var forfærdeligt at se på, sagde mor.

Min bror Marius (9.1.28-12.11.52)

Marius ville gerne være sømand, men det brød mor og far sig ikke om. Der var gået 3 år, siden de havde mistet Jony, så de mente, at Marius skulle blive på landjorden, så havde de da ham. Han kom så om til Iver Fallesens gård i Råde at tjene. Det gik længe godt. Men en dag midt på dagen kom Marius cyklende hjem. Hjemme var de i gang med at hakke roer. Far spurgte ham, "Hvad skal det smage af, har I fri i dag?" - "Nej, jeg er blevet fyret". - "Er du blevet fyret?! Nu har du bare at pikle af derom igen!" - Ja, det ville nu han ikke, og enden blev, at far cyklede til Råde. - "Jah", sagde Iver Fallesen, "han er altså ikke landmand. Prøv engang at se, hvordan han har hakket de roer. De står ligesom i blokke!"

Da far kom hjem igen, så skulle Marius jo rigtig have en op-sang, men så gik bedstefar imellem.

"Ved I hvad," sagde han, "I kan lige så godt lade ham tage ud at sejle, for det er det eneste han vil." — "Ja, og jeg har hyre hos Marius Petersen!" sagde Marius. Og så tog han ud at sejle med kuffen "Alvej". Han sejlede flere år i småskibe, senere i A. P. Møller og andre rederier. Han kom bl.a. til Grønland. Dengang sejlede de ½ år af gangen, så afmønstrede de og var hjemme en måneds tid. Når pengene var brugt, ringede de

bare til et rederi, og når der var hyre, ringede rederiet tilbage.

Mor gjorde sig nogle tanker om sine børn og deres fremtid. Da Marius var blevet kæreste med Dorothea, bekymrede det hende, at hun var gårdmandsdatter, og at han var husmands-søn. Lige børn leger nu bedst, sagde hun. Jeg tror ikke, hun tænkte så meget på de unge, mest på forældrene. Hun var bange for, at det ikke gik. Sådan var det dengang. Dorothea kom fra en gård i Øsby, Heissel, der hvor H.P. elektriker har forretning. Dorothea og Marius boede ovenpå. Hendes bedstefar var Damkjær, han havde et firma i Øsby, Damkjær og Nissen. Han boede på Brændbjerg. Marius gik i land først i 50'erne, hans døtre Jonna og Marian er født i 52 og 53. Men han nåede ikke at se Marian, han døde i den store polio-epidemi. Det kom til udbrud i efteråret, og tilmed en dag, hvor de besøgte os. Jeg kan tydeligt se det for mig endnu. Jonna var spæd. Da de havde fået kaffe, følte han sig sløj og lagde sig på divanen og blev helt stiv. Kl. 4-½5 cyklede de hjem. Han kom så på sygehuset, først nogle dage i Haderslev, så op til Århus, hvor de havde en såkaldt jernlunge. Oveni polioen fik han meningitis. Han var 6-8 dage i Århus, så døde han d. 12. nov. 1952, og Marian blev født i januar 1953. Da var det, at min mor passede Jonna en lang periode. Det hjalp hende over sorgen.

Johannes Præst, som boede i det stråttækte, hvor også Knud Jensen har boet, var Jehovas Vidne. Et par dage efter Marius var væk,

kom han, om han måtte have lov at snakke, men han blev afvist. Far sagde: vi har hver vores tro, men den holder vi for os selv.

Vi havde 3 mostre på Årø, tante Trine (Bertha Catharina Sørensen), som var en uvurderlig hjælp, da Marius lå i Århus, og mor var hos ham. Hun tog sig af os og gjorde en virkelig stor indsats for at holde det gående. Så var der Emma, som var gift med Hans Sørensen, deres børn er Svend Arne, Agnethe og Marie. Og så Maria Dorthea, gift med Jep Christensen Nielsen.

Da Marius lå på sygehuset i Århus, var det meget omstændeligt at besøge ham, der var ingen, der havde bil. Men Carl Wind fra Haderslev havde sagt til mor og far, at de endelig skulle sige til, når de vidste noget. De havde det hus, hvor Birgit og Leif nu bor, som sommerhus, Winds sommerhus kaldte vi det. Så blev der ringet kl. 3.15 om natten. Jeg husker tydeligt, at Carl Wind kom kl. 4, og så kørte han mor derop. Det var en lang tur, vejene var jo ikke som nu, og det var med en 60-80 km. i timen.

Dorthea blev gift med fhv. købmand Niels Jønsson i Hajstrup. Der drev de en købmandsforretning i en menneskealder.

Vores naboer, Jep og Marie Thede var virkelig folk, man satte højt. De var helt fantastiske og ydede især megen hjælp og støtte, da mine brødre døde. Jeg kan huske, at Jep stillede her med to heste og vogn, og de kørte møddingen ud i foråret, og i efteråret hjalp de også, når far og mor trængte til hjælp.

Familien Wind

Der blev bygget et sommerhus ved siden af Winds sommerhus. Det var Carl Winds far og mor; hun var fars kusine, og vi kaldte hende tante Tidde. De havde en manufakturforretning i Haderslev, hvor de solgte knapper og stof og sådan noget. Da de blev gamle og ofte boede i sommerhuset, sendte de bud til os i foråret, når brændenælderne blev for store, om jeg dog ikke kunne komme og hjælpe ham med at slå dem af. Det mente far og mor jo nok, jeg kunne klare, og jeg kunne få hegnsklipperen med. De elendige brændenælder væltede ind over armene, og jeg var frygtelig forbrændt. En dag blev jeg sendt derned af far for at klippe brændenælder. Det var tidlig morgen, og fru Wind ville hente manden; men hun kom tilbage og meddelte, at hun skulle hilse og sige, at han stod ikke op, før hun serverede en snaps på morgenbordet. Det var et prin-

1930'erne, med den gamle lade, som blev nedrevet i 1939

Ca. 1936 - bemærk hoveddørens placering på begge billeder

cip, han havde. Han blev 94 år, så jeg kan huske, at jeg tænkte: jeg vil også have en snaps serveret om morgenen.

Tante Tidde havde engang inviteret sine børn og børnebørn til Rom på ferie, og da hun stod nede på Peterspladsen omgivet af familien, udrød hun, at nu var hun så lykkelig, som noget menneske kunne blive, så det gjorde intet, om hun faldt død om på stedet.

Drengår og drengestreger.

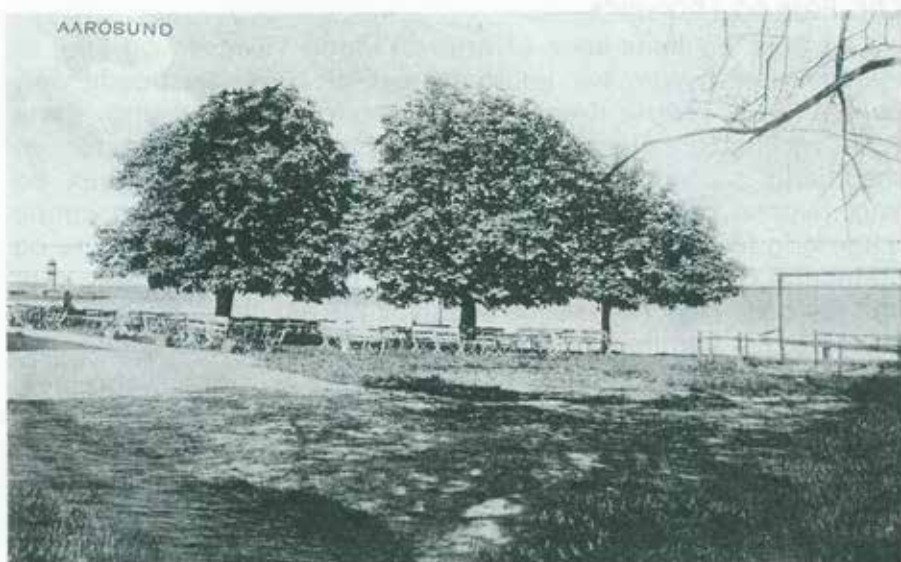
Fagforeningen stod for sommerfest-arrangementer på hotellet. I salen var der skiveskydning, og for at få lov til at skyde skulle man være 14 år. Jeg var så heldig at få 2 12'ere og 1 11'er, og det betød, at jeg kunne komme med i omskydningen. Men Svendsen fra Flovt, som nok var noget i fagforeningen, afviste mig, fordi jeg ikke var medlem.

Der var også sækkeløb, cykelringridning, keglekastning, tom-bola, æggeløb osv. Der foregik noget både inde og ude, det var vældig fornøjeligt. Dengang var der nede foran hotellet en plæne hen mod vejen, og der var opstillet boder.

Mor og far har fortalt, at i gamle dage var der til pinse gymnastikopvisning i slutten nede i parken, det var som regel et skolehold et eller andet sted fra, som gav fin opvisning, og tilskuerne kunne få kaffen serveret. I gamle dage var der servering i parken, og når der var mange gæster, havde adskillige aarøundere en fast tjans med at hjælpe til med serveringen.

Da amtet byggede den nye vej, hvorved vejen blev rettet ud, var aftalen, at for den jord der blev taget, skulle der bygges en mur, ellers var det umuligt at styre jorden ved haven, den lå så højt i forhold til vejen. Da fik jeg min første cykel, men der i krigens tid kunne vi ikke få cykeldæk. Men til held for mig var der en damptrommel, og den havde en bred kilerem, som var 2½ meter lang, og hvordan og hvorledes, det ved jeg ikke, men bedstefar og Marius hjalp hinanden, og den kilerem fik de presset ned på fælgen af min cykel, så jeg var vældig godt kørende. Så fik vi fremmede af Svend Arne og onkel Hans og tante Trine fra Årø. I skumringen kørte Svend Arne og jeg en tur. Men der var ingen skærm på cyklen, så da vi kom hjem, var vi tæt på at få en røvfuld. For smadderet var sprøjtet op og ned af ryggen på os, det sad overalt på søndagstøjet.

AAROSUND

De gamle træer og plænen nedenfor hotellet

(Postkort, Haderslev Byhistoriske Arkiv)

Leg på plænen nedenfor hotellet omkring år 1900

(Frederik Faber, "Mindernes Besøg")

Chr. Poss og Thorvalds

Chr. Poss og hans kone er aner til Viggo Villadsen og igen til Marian Nissen, som var købmand her til 2004. De boede dér, hvor Anni og Henrik Kraack havde vognmandsforretning. Anna Poss var hattemager. Når mine forældre havde brug for en medhjælp, så var det for det meste Chr. Poss, der hjalp. En dag, hvor vi havde tærsket, blev mor gal på ham. Han kunne ikke rigtig få plads til avnerne, så han smed gummistøvlerne og stampede dem ned med strømpefødderne. Det syntes min mor var for galt. Nej, nej, sagde han, for nu har børnene noget at lave, når jeg kommer hjem. - De skulle pille avner af sokkerne.

Henne for enden af vores pakhús var der en stenhuggerplads. Det vil sige, der sad en mand fra morgen til aften og huggede sten til skærver, som vejfolkene så kom og hentede. Min bror Marius var så optaget af det, at han ville være skærveknuser, og det 100%, når han blev 20 år! Thorvald Nielsen var en eminent skærvehugger. Det var helt utroligt: han kunne tage en sten og med ét slag slå den i skærver; han evnede at se, hvor der skulle slås på stenen. Thorvald har kløvet stenene til vores havemur herude, og dem hos Enevold Henriksen og Gydesen og Post Møller og nede hos Søster og Mogens. Flotte sten med forhøjet pudslag. Det blev gjort sådan, at de lavede en forskalling med brædder med mellemrum, og så satte de stenene. Derpå fyldte de op med beton, så det hele var fyldt ud. Når de så tog brædderne væk efter 3-4 dage, pudsede de en fin fuge rundt om alle sten. Det var imponerende.

Hans kone, Dreie Thorvald, var blandt de koner, der arbejdede på Årøfiskernes Fællessalg. Engang hun skar fisk, rutschede hun og røg ud i fiskeaffaldet, der lå i en beholder foran bygningen. Det tog hun med oprejst pande. Hun fik sig stablet på benene og gik hjem. Hun hængte sig ikke i bagateller. Jeg kan se hende for mig, som hun sad ude i gården i en to-personers sofa. Hun var en kvinde med et betydeligt korpus.

Engang gik jeg sammen med Magge Thede og Poul Hansen (en halvbror til Hans Johansen) en tur ned i byen. Thorvald havde haft gæster, og de skulle hjemad. Udenfor holdt en gammel Ford, som den Krarup havde, - den slags steg man op i. Poul stillede sig på den ene side og Magge på den anden, for de ville lige tælle, hvor mange der kunne være i sådan en bil.

Nå, sagde Magge, jeg tror nok, det var nr. 12, der gik ind. - Ja, det må passe, sagde Poul, for der er ingen kommet ud på den anden side endnu.

Smeden Anton Kliver i Raade

Anton Kliver havde en gammel Ford, og i den blev vi kørt på besøg hos Nis og Line Skov i Stevelt, Line var fars søsterdatter. Det gik vældigt fint nedad bakke, men når vi skulle op! Så sad Kliver og rokkede frem og tilbage: nåh, nåh, nåh - kan du mærke, det går opad? Vi kom halvvejs op, så ville dyret ikke mere, og far og jeg måtte ud at skubbe på; vi havde det pæne søndagstøj på, og vi frøs forskrækkeligt, for det var i efteråret.

Engang fandt Anton ud af, at den var nu også for høj, den bil, - han kunne ikke få den ind i garagen. Så tog han en skærebænder og skar lige taget af, så bilen sænkedes 15 cm.

Som børn var vi opdraget til at sige pænt goddag, det gjorde vi også, når vi mødte Anton - "Tak smaj" svarede han altid. Før i tiden var der en del "halvoriginaler", som gav lidt kolorit på tilværelsen. Anton var en herlig type.

I isvintrene stod vi på skøjter, det var den slags, der skulle bindes på gummistøvlerne, med strik og læderremme. Men vi kunne komme om til Anton, han havde lavet et stativ med 2-3 savblade, og der stod vi og kørte skøjterne henad, så de blev hulslebet. Hold fast, hvor kunne vi stå fast på dem. Men vi havde kun en 25 øre at betale med. Årh, sagde Anton gerne, den kan I købe noget andet for, - jeg skriver det på din fars regning.

Ovenpå smedjen boede en datter og 2 børnebørn. Peter Holm købte huset og byggede det meget om, og senere købte Gyde Snedker det.

Genboerne Line, Jogge og Niels Thorsen

Overfor vores gård lå et gammelt stråtækt hus med lavt til loftet og lave døre, her boede Gammel Line, Niels Thorsens bedstemor. Niels' mor, Anna, var datter af Line og Peter Thorsen. Lille Anna kaldte vi hende, hun var ikke ret stor. Hun boede i Halk, hvor hun senere blev gift. Niels var en lille mørk fyr, og Line var også lidt af en undermåler. Vi har tilbragt mange stunder hos Line. Det var et fattigt, men ikke i den forstand et simpelt hjem.

Niels tjente i Hajstrup hos gårdmand Frikke (Frederik) Madsen. Der har jeg arbejdet sammen med ham og Johannes Schmidt, vi hjalp bl.a. med at tærskke. Niels blev senere sammen med sin kone Margret bestyrer på Øsby alderdomshjem.

Da Inger Marie arbejdede på hjemmet som kokkepige, boede vognmand Chr. Weimann der; han var en af de første beboere på det dengang nye plejehjem. Han var ret forarget over, at han selv skulle betale, fordi han havde *kapital*. Han havde den første rutebil fra Aarø Sund til Haderslev, og det var også ham, der engang i Haderslev prøvede på at køre toget ned.

Line havde sit yngste barn Jogge boende; han var handicappet, som 8-9-årig var han blevet sparket i maven af en hest og var så gået ud af vækst. Jogge var sådan lidt barnlig indstillet. Han ville gerne lege Antonius eller stork om hjørnet eller spark til dåsen. Jeg glemmer aldrig en aften, hvor han stod og røg sin pibe. Så kom Jens Thede, og han sparkede til dåsen, så den røg af sted "ping" og ramte piben.

Det var en nytårsaften, Lines hus var som sagt lavt og tækket med strå, og når det var mørkt, kunne vi fange gråspurve i strået; vi gik så ind for at ønske godt nytår, og så slap vi de gråspurve løs, og de var jo fuldstændig forvirrede i alt det lys. Jeg kan endnu se Line for mig, hun sagde: hør Jogge, du har da to hænder, så se da at få dem fanget!

Sådan kunne vi være nogle banditter.

Jeg glemmer aldrig Line. Under krigen kom en jager flyvende. Hun fór hen omkring hjørnet for at se, hvor den blev af, og det billede står helt tydeligt for mig, dengang var det moderne med en hårfletning, der så blev snurret rundt, og som hun løb der, stod fletningen lige bagud.

Vi har et mundheld efter Line; når de skulle et eller andet, skulle hun "lich ha' æ hals vasket". Det udtryk bruger vi den dag i dag, det bliver ved med at hænge ved.

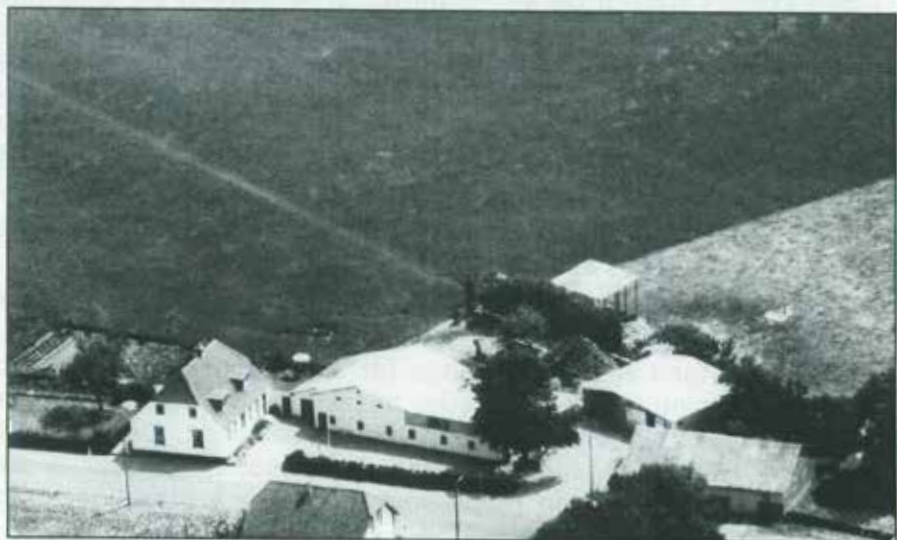
Line blev kæreste med Persille-Søren, han var pantefoged og havde en lille Morris, som de kørte ture i. Engang var de kørt en tur til stranden, Line og han, og satte sig ned for at hvile. Med ét begyndte hun at græde. Og så spurgte Persille-Søren hende: er det fordi jeg havde taget om dig? Nej da, græd Line, men jeg sidder på en tidsel!

Jeg kan huske, at mor og far syntes, at nu hører det hele op.

"Skellegård" i 1960'erne.

På det nederste billede kan man bag gården stadig skimte den gamle sti, der gik fra den nuværende Hørløkkevej (tidl. benævnt Færgesvej) ned til Bingers gård, "Sandlejder".

Da Inger Marie kom til Aarøsund i 1959, var gårdspladsen hos Niels Johansens nyanlagt, så Lines hus er blevet fjernet umiddelbart før. Huset var faktisk lidt i vejen, da Niels byggede den nye stald. Men så længe Line og Jogge levede, skulle de have lov at bo der; det blev fjernet, da Jogge var død, og Line var kommet på plejehjemmet.

Barakken og bunkeren

Om vinteren kælkede vi i slugten nede i parken og røg tit ind Metas have. Det var et par dejlige mennesker, Meta og Christian Jensen, og jeg elskede at komme derned. Under krigen kunne vi ikke få brændsel nogen steder, så vi gik rundt ovre i Notkær, og vi fik lov til at sanke i Hans Ravns skov, og når vi så kom hjem, godt sultne og trætte, så skar Meta nogle tykke humpler rugbrød og smurte et ordentligt lag grisefedt på, og så sukker ovenpå. Hold da fast, hvor jeg elskede den smag.

Gennem tiderne har der boet mange mennesker i den barak; skipper Jensen, som jeg ikke ved, hvad lavede, og Marie Schmidt, hvis mand var blevet hårdt såret i krigen, og en fru Sørensen, der vistnok var gift med en sømand. De boede i den ene ende, og så boede Meta og Christian i midten, og så var der 2 eller 3 rum længere tilbage. Også Ole Petersens familie boede i barakken, i starten de var kommet til Aarøsund, og Oles hus endnu ikke var færdigt. Barakken blev oprindeligt bygget under 1. verdenskrig, der var en lang gang gennem hele huset, og på hver side var der soverum til soldaterne. På samme tid byggedes bunkeren på stranden, "æ understand", og depotet oppe i skrænten, Else og Flemming Holm-Andersens hus ligger ovenpå det. På volden, der går op til sommerhusene, har man kørt ammunition fra depotet til bunkeren; i min barndom var skinnerne der stadig.

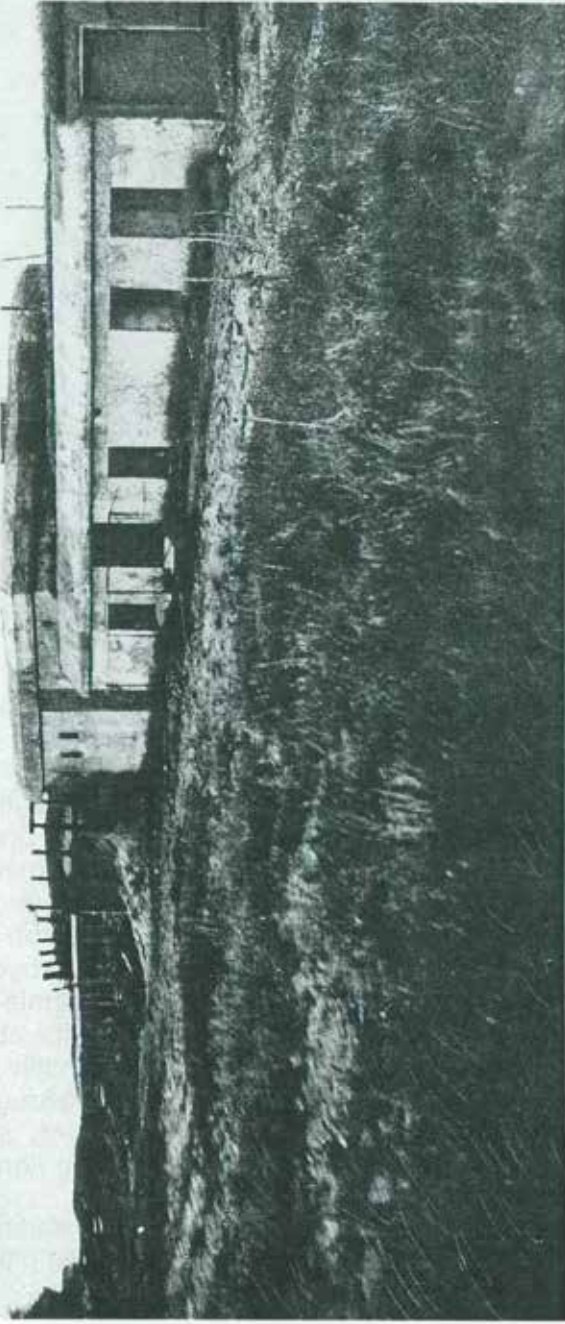
Claus Knudsen og jeg havde engang en diskussion, om diget ved engene er skabt af naturen, eller om de er menneskeskabt. Men dæmningen er bygget længe før 1. verdenskrig som værn mod beskydning fra de skibe, der passerede, og når man læser de gamle beretninger, så passer tingene sammen. Det var helt tilbage i 1848, dengang Aarøsund var besat af de der tyske friskarefolk. De byggede nogle volde, som de kunne ligge bag og skyde på de danske krigsskibe.

TYSK

Fæstningsværk ved Aarøsund

no 1914-18

æ understand (Postkort. Haderslev Byhistoriske Arkiv)

Peter og Inger Marie

Dengang Peter og Inger Marie overtog gården i 1959, da var der plads til 4 malkekøer, 6 stk. ungvæg og 16 grise. Der blev udvidet, så der blev plads til 25 malkekøer og 50 ungvæg. Der til var der 40 ha. jord at se til, 13 ha. egen jord og resten forpagtet. Desuden har de gennem årene drevet en mini-maskinstation og gennem 40 år tilsået marker med roer for andre.

Da Peter og Inger Marie overtog ejendommen, blev der samtidig aftalt en handel med 4 ha. jord købt af Snedkers; som et kuriosum er der en klausul, der forbyder udskænkning af stærke drikke på marken ! Denne gamle klausul er antagelig engang foranlediget af Færggården for at undgå konkurrence. Klausulen skulle findes i andre jordhandler i området.

I 2003 gik Inger Marie og Peter på aftægt, og deres søn Hans Peter overtog gården, som han driver, samtidig med at han passer sit arbejde i kommunens Vej og Park afdeling.

Interview og nedskrivning af samme har Margit stået for.
Jonna har redigeret og tilpasset tekst og billeder.

Motiver fra parken i længst forgangne tider
(Postkort, Haderslev Byhistoriske Arkiv)

Fra hotellets gamle bagebog

Prøv de gamle opskrifter ! Temperatur og bagetid må du sjusse dig frem til; vi garanterer ikke for noget ... — 1 pægl = 2,4 dl. og 1 lod = 15,6 g.

En stor kringle

6 æg piskes med 2 lod sukker, ½ pd smeltet smør, 1 pd mel, lidt gjær opløst i 1½ pægl lunken mælk, 8 lod rosiner og sukat. Når deigen er æltet til den slipper krukken, sættes denne i en spand med koldt vand til næste morgen, da lægges deigen på pladen, smøres med et pisket æg, strøs med sukker og bages strax. I en time er den gjerne færdig.

Kringle (2 slags)

1) ¾ pund mel, ¼ pund koldt smør, 1 pægl sød fløde, 1 æggeblomme og ½ snaps rom; dette æltes godt og udrulles. Kringlerne vendes i groft stødt sukker og bages lysebrune i en god ovn.

2) 1 pund mel, ¾ pund smør, 1 pægl fløde, dyppes i sukker.

Christines kringle

½ pund smør, 1½ kop sukker, ½ l. mælk, 2 æg, 2 pund mel, 10-15 øre gær.

Fru Burmeisters kage

1 lag lagkagebund, 1 lag crem, 1 lag makroner, 1 lag abrikoser, 1 lag makroner, 1 lag flødeskum. Cremen. ½ liter mælk, 3 æggeblommer, ¼ pund sukker, 4 plader husblas, ¼ margarine. Til sidst kommes de stivpiskede æggehvider deri.

Æblekage

Æbler koges møre med lidt puddersukker og lidt stødt kanel. Formen smøres med smør og stødte tvebakker. 1 lag tvebakker på bunden, derefter et lag æbler, således bliver man ved til formen er fyldt, det øverste lag skal være rasp, der lægges smør ovenpå og nogle små klatter imellem hvert lag, og brødet bages også af i lidt smør. Den bages i en time ved lidt varme.

Frk. Fredericias kage

4 æg, ½ pund sukker, ½ pund mel. Æg og sukker røres 20 min.

Wienerbrød

½ liter mælk, 60 g. margarine, 6 g. gær, 60 g. sukker, lidt kardedomme, 1½ pund mel. Står til næste morgen, så kommes ½ pund margarine i, hæves lidt og bages i en meget varm ovn.

Schnitzel

¼ pund smør, ¼ pund sukker, 1 lille kop mælk eller fløde, 1 teskefuld hjortesalt, ¾ pund hvedemel. (Kompot imellem).

Vanillekage

8 æg, 1 pund sukker, ½ stang vanille røres indtil det får skum, 125 g. hvedemel, 300 g. riismel.

Juliuskage

2 skefulde sukker, 2 æggeblommer, 1 snaps rom, ½ pd smør, 1 pd mel.

Spansk vind 1) eller Spanish Wind 2)

- 1) 2 æggevider piskes godt, ½ pund sukker, 1 spiseskefuld eddike.
- 2) 2 Eisweiss werden mit ½ Pfund feinem trocknem Zucker sehr lange gerührt. Zuletzt gebe man 1 Theelöffel Kartoffelmehl und einige Tropfen Essig hinzu. Müssen bei sehr langsamer Hitze gebacken werden.

Sprøitekager (3 slags)

- 1) ¾ pund smør, 1 pund mel, ½ pund sukker, ½ stang vanillie. Sprøites med en sprøite med glat ring.
- 2) 1 pund mel, ½ pund sukker, 2 æg, ½ pund smør, lidt hjortetaksalt, kanal og kardemomme.
- 3) ½ pund smør, 1 pund mel, 1 æg, ½ pund sukker, lidt vanillie.

Citronkranse

2 æg, ½ pund sukker, ¼ pund smør, ¾ pund mel, lidt hjortetaksalt og lidt revet citron. (god)

Kleiner (2 slags)

- 1) 5 skefulde tyk fløde, 1 æg og 2 æggeblommer, 6 skefulde sukker, lidt hjortesalt og natron, 1 underkop smør, lidt søde og bitre mandler, mel til det lader sig udrulle, sukker og æggene bliver først rørt.
- 2) 5 æg, 2 pund mel, ½ pund kartoffelmel, 12 spiseskefulde smør, 1 theske natron, 1 kop fløde, 12 spiseskefulde sukker. (sehr gut)

Thekringler

½ pund mel, lidt sukker, 3 æg, lidt hjortesalt, æltes godt og trilles ud i ganske små kringler. De koges i vand, når de svømmer ovenpå, tages de op, lægges på pladen, smøres i æg og bages lysebrune.

Smaa kringler (2 slags)

- 1) 2 æg, 1 pund sukker, 1 pund mel, 1 spiseskefuld fløde, citronskal, kardemomme og kanel.
- 2) ½ pund smør, 1 pund mel, 5 g, gjær, 1 lille kop fløde, med groft sukker bestøes.

Wilhelmsborgere

1¼ pund mel, ½ pund smør, ½ pund stødt melis, 4 æg, 2 theske hjortetaksalt. Dette røres først og melet kommer i til sidst. Dejgen afkøles først, udrulles og stikkes af med et glas og i midten stikkes et hul med en fingerbøl. De smøres med pisket æg og dypes i sukker. De bages ved temmelig god varme.

Flensborger Pletskenes

1 pund mel, 12 lod koldt smør, ½ pund sukker, 1 lille kop fløde, kardemomme, citronskal og vanille efter behag, en theskefuld hjortetaksalt.

Glasur til kage: ½ kop saft, ½ kop sukker, 1 æggevide

1 Peter Jørgen Hansens aner

Forældre

- 2 **Hans Peter Hansen**, f. Aarøsund 31.7.1893, † 1971
viet Øsby 26.10.1923
- 3 **Andrea Jepsen**, f. 18.7.1903 i Tamdrup, † 1984

Bedsteforældre

- 4 **Peter Jørgensen Hansen**, f. Aarøsund 14.5.1858, † 1946
viet Øsby 15.11.1889 (de bor hhv. Aarøsund/Oksenvad)
- 5 **Caroline Marie Jessen**, f. 12.6.1871 i Rinkenæs, † 1939
- 6 (7) **Andreas Jepsen**, Tamdrup

Oldeforældre

- 8 **Jørgen Josephsen Hansen**, f. Aarøsund 19.12.1820, † 1893
skipper/landboelsmand, viet Aarø 10.9.1852
- 9 **Kirstine Nissen**, f. Aarø 20.5.1823, † 1875
- 10 **Hans Peter Jessen**
- 11 **Caroline Lucie/Louise Jørgensen**, f. 29.7.1844, † 1905

Tipoldeforældre

- 16 **Joseph Jørgensen**, f. Hyrup 10.3.1782, † 1831 (landboelsmand)
viet Øsby 2.5.1818 (begge fra Færgegaarden)
- 17 **Anna Marie Nielsen**, f. Stubbæk 9.8.1794, † 1879
- 18 **Nis Matthiesen**, f. Aarø 17.11.1796, † 1845
viet 10.8.1822 (vidne bl.a. Postmester Hinrichsen)
- 19 **Catharine Martensen**, f. Stubbæk 4.8.1791, † 1875
- 22 **Andreas Jørgensen**, f. Flensborg 6.11.1797, † Rinkenæs 1862
(skibskaptajn)
- 23 **Caroline Margarethe Catharina Jensen**, f. Sønderborg 25.3.1810,
† Rinkenæs 1884

Tip-tipoldeforældre

- 32 **Jørgen Josephsen**, f. Hyrup 5.9.1744, † 1829 Øsby
viet Øsby 18.4.1777
- 33 **Ellen Pedersdatter, Flauth** (enke), f. 22.2.1745, † 1825 Øsby
- 34 **Mogens Nielsen**, f. Viuf 1747, † 1809 (skrædder)
viet Ensted 21.11.1777
- 35 **Ann Cathrin Christiansdatter**, f. 5.7.1752
- 36 **Matthies Nissen**, f. Aarø 17.6.1759, † 1824 (gårdmand)
viet 19.10.1791 (tilladelse til Huuscopulation)
- 37 **Kirstin/Kjestine Nissen**, f. Aarø 1772, † 1797

- 38 Per/Peder Martensen, f. 6.8.1755, † 1823
viet 10.10.1778
- 39 Ann Michelsdatter, f. 19.9.1755, † 1833
- 44 Christian Jørgensen (slagter i Flensborg)
- 45 Magdalene Jordsten
- 46 Henning Jensen, skipper
- 47 Brigitte Christine Jónsdatter

Tip-tip-tipoldeforældre

- 64 **Joseph Jørgensen**, f. i Jylland 1710, † Hyrup 1775 (landboelsm.)
viet Øsby 29.10.1738 (begge bor i Hyrup)
- 65 Annecken Jørgensdatter, Hyrup, † inden 1750
- 66 Peter Jensen Simonsen, Flauth, f. 1713, † 1782
viet 23.11.1741
- 67 Kirsten Pedersdatter, f. 1723, † Flauth 1814
- 68 Niels Jensen, Viuf
- 69 Boeld Mogensdatter, Viuf
- 70 Christian Tonsen, Stubbæk, f. 1711, † 1801
viet 1737
- 71 An Cathrin Jacobs, Røllum, f. ?, † 1771
- 72 **Nis Madsen**, Aarø, f. 1718, † 1792
viet 23.6.1758
- 73 **Marin/Maria Pedersdatter** af Flauth, f. 4.2.1734, † 1824
- 74 **Nis Knudsen**, Aarø
viet 27.4.1758
- 75 **Christina Ludwigsdatter** af Halck
- 76 Marten Petersen, Stubbæk
viet 9.11.1753
- 77 Cathrine Persdatter, Rinkenæs

Tip-tip-tip-tipoldeforældre

- 132 (133) Jens Simonsen, Flauth
- 134 (135) Peder Erichsen, Flauth
- 140+141 Antoni og Mett
- 142 (143) Jacob Fisker, Flensborg
- 144+145 **Matz Nielsen**, Aarø, død før 1735, gift med **Anna**
- 146 **Peder Nissen**, gårdmand i Flauth,
viet 3.6.1715
- 147 **Ellen Clausdatter**, Flauth

Aarøsund i H. C. Andersens dagbøger :

13. Juli 1841 (fra Kiel til Aarøsund og videre til Assens) :

"Tirsdag den 13 Juli. Med Dampskibet Løven, som Carl Bagger besang; ret godt Veir. Den katolske Præst fra Frederits. Desuden fulgt med fra Hamburg Estrup med Datter, de vilde have mig med til Colding. Sophie Bruun fra Assens. Timmermand fra Hadersleben, ham jeg paa Udreisen traf hos Rantzau, vilde have mig med til Hadersleb; flau er han. Ombord en Baron Brockenhuus med Kone. Indseilingen mellem Slesvig og Sønderborg er som en Flod; Taarnet hvor Chris: 2^{den} sad er aldeles uden Vinduer og vender ud mod Beltet. Alt tog sig saa fladt ud. Her kom en Broder til Riegels ombord. I Arøesund hvor jeg steeg af var Bruuns der inviterede mig over med deres Dampskib, samt indbød mig Logi hos dem; Frøken Thora Jacobsen tog med mig. Gik i 1/2 Time til Assens. Besøgt Skuespillerinden Jomf. Jørgensen."

31. Januar – 1. Februar 1843 :

"... Klokken 9 kom vi om Aftenen til Assens, der var høit Vande (et Par Dage forud havde Dampskibet brugt 9 Timer for at komme over) vi brugte 1 1/2; drak Punsch i Arøesund; smuk Skovnatur; det saae ud, som var der Snee paa Buskene. Hadersleben tog sig ret anseelig ud; jeg tænkte paa Gert Vestfaler."

27. August 1844 :

"Tirsdagmorgen 27 August reist med Bjerring til Odense, traf her Hancks, besøgte flere Bekjendte, men skjult at Dronningen havde kaldt mig til Føhr, at det ikke skulde komme i Avisen; Regn og Storm; saa at flere Reisende bleve i Assens og vovede sig ikke over med os; vi vare tre Timer om de to Miil, jeg laae udstrakt paa én Plads og slap for Søesyge; Klokken 10 1/2 kom vi i Land og rullede saa af sted til Haderslebe."

11. November 1845 :

"Tirsdag 11; sov slet; en elendig Seng, Lagnen ere som Haandklæder, de rulle sammen under Een; jeg vaagnede ved en Stikken, i – som jeg troede en Torn; min Angst, min Liden; hele Morgenstunden i Kamp om jeg skulde søge Læge. I et særdeles ilde Humeur reist[e] jeg fra Odense, Klokken 2 3/4; ingen Glæde ved det Hele, jeg som igaar var livsglad og Gud taknemlig. Frøken Lise Raben der er Stiftsdame i St Johannes Kloster med Pige reiste første Gang i sit

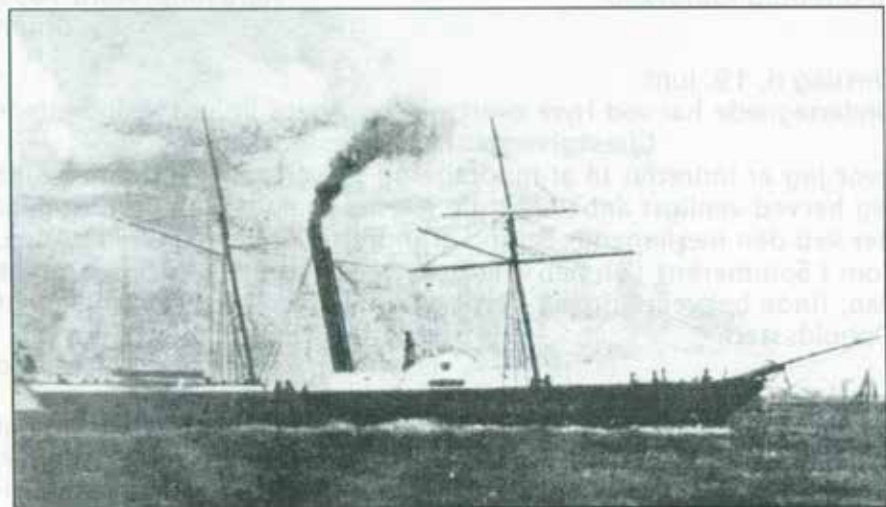

Liv, med Deligense, jeg fulgte hende; over lille Belt i stærk Taage, vi saae ikke Fyret før vi var lige under det. – Jeg fik [i] Vognen fra Aarøund en Herre fra Elberfeld, der var Jæger! Havde skudt Ulve og Bjørne i Norge; fortalte en Kamp med en Bjørn; mente han kunde Dansk, det var nogle Ord kun og nu sagde han at han ikke med Dansk kunde reise i Sverrig, (jeg troer heller ikke i Danmark)."

2.-3. Juni 1847:

"Onsdag 2 Juni; ... Ved Assensbelt traf jeg den unge Blædel, der skulde første Gang ud i Verden, (til Stutgard); gav ham et Kort til Bülow i Hamborg. Kom om Aftenen til Arrøesund, tog ind hos Frederici, drak Thee hos Brauns.

Torsdag 3 Juni. Kaffe og Frokost hos Brauns! Spadseret i deres Have. En Pastor Calisen kom og var meget venlig mod mig. – Ventede til Kl 12³/₄ paa Dampskibet, blev saa nærveus at jeg havde ondt ved at gaae ned, fik min Frakke revet itu. Deiligt Veir; reist med Politimesteren fra Altona. Havblik, blev henimod Aften nærveus igjen; kom i Kiel til Bahnhof Hotel, her var alt besat, jeg maatte vente blev ærgerlig; Verten rømmede sin Stue ud til mig; faldt over min Kuffert og forstuede Haanden; der er i Dag gaaet Hul paa Bylden, en ny kommet. Uvis om jeg reiser eller ei i Morgen tidlig."

"Løven" (Maleri af ukendt. Post- og Telegrafmuseet)
(Holger Munchaus Petersen: Planmæssig ankomst)

Det stod i "Dannevirke" i 1850

20. marts: **Gjæstgiveri i Aarøsund**

Til 1ste Mai d. A. eller om mulig tidligere ønsker undertegnede at bortforpagte Gjæstgiveriet i Aarøsund; med samme følger Melken af 13 Køer.

Den sidste Forpagter har ved siden af Gjæstgiveriet drevet en temmelig betydelig Kommissions-kornhandel, hvortil Stedet paa Grund af dets Beliggenhed, som Lodse- og Ladeplads, særdeles egner sig.

Som Badested har Aarøsund været afbenyttet og stedse havt Tilbud af flere Gjæster end Lokalet kunde modtage: dette, som i denne Tid modtager en Hovedreparation og tildeels af ny opføres, bestaaer foruden Kjøkken, Kjælder og Spisekammer af 1. Sal med 5 Værelser og 13 Kamre og 1 grundmuret Reisestald osv.

Forpagteren overdrages noget Bohave, men da Afbenyttelsen vil være afhængig af hvorvidt Forpagteren er i stand til at indrette det hyggeligt for de Reisende, saa er det nødvendigt, at han eller hun besidder nogen Formue.

Forpagtningen overdrages med $\frac{1}{2}$ Aars Opsigelse fra begge Sider.

C. H. Bruun

Fredag d. 12. april:

At Post-stationen i **Aarøsund** ifølge Regjeringscommissionens Beslutning atter træder i Virksomhed den 10. April, bringes herved til offentlig Kundskab.

Aarøsund, April 1850

Bruun

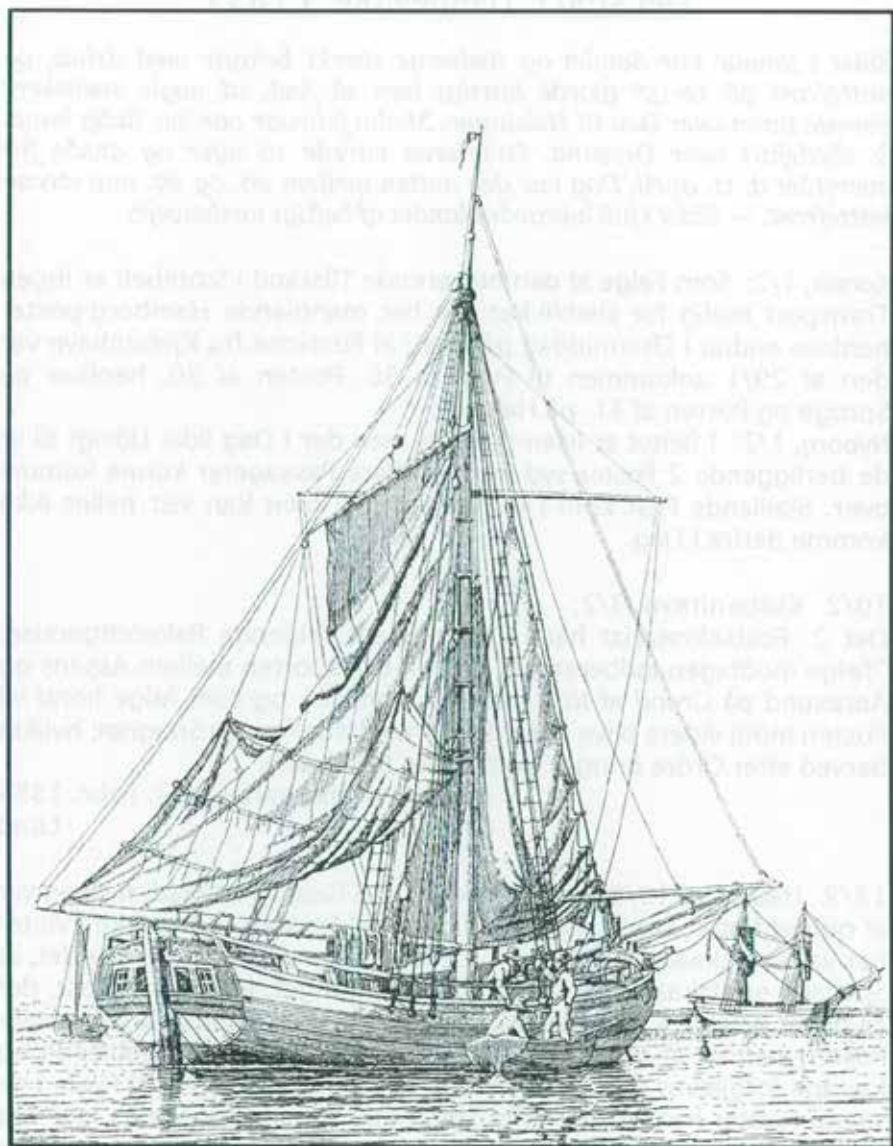
Onsdag d. 19. juni:

Undertegnede har ved Hyre overtaget hr. Agent Bruuns velindrettede **Gjæstgivergaard i Aarøsund,**

hvor jeg er indrettet til at modtage og beværte Reisende, til hvilke jeg herved venligst anbefaler mig. Ogsaa bringer jeg i Erindring, at der ved den nærliggende Strand er indrettet Bade-vogne, saa at de, som i Sommerens Løb her ville benytte Østersøens klare og sunde Bad, finde bekvem Adgang hertil og i mit Gjæstgiveri et behageligt Opholdssted.

H. A. Bredstrup, Gjæstgiver i Aarøsund

26. juni: I Løverdags den 22. landede 1 Eskadron svenske Husarer af Kronprindsens Regiment ved Aarøsund for at gaa videre sydefter. Paa Torsdag den 27. ventes et større antal svenske Afløsnings-tropper ad samme Vei. Det hedder, at Svenskerne agte at slaae en Pontonbro ved Aarøsund. Den 1. eller 2. Juli forlader den nuværende Garnison vor By, for at gaae tilbage til Sverrig.

En bæltsmakke tørrer sejl
Radering af C. W. Eckersberg

(Kilde: "Storebælt fra Smakke til Bro")

Det stod i "Dannevirke" i 1855

Sidst i januar var Sundet og Bælterne stærkt belagte med drivis, og nattefrost på 12-15° gjorde hurtigt isen så fast, at nogle svenskere vovede turen over isen til Helsingør. Medio februar var der livlig kane- & slædefart over Øresund. Isvinteren varede 10 uger og ansås for overstået d. 11. april. Dog var der natten mellem 28. og 29. maj streng nattefrost. — Sidst i juli hærgedes landet af heftigt tordenvejr.

Korsør, 1/2: Som Følge af den nuværende Tilstand i Storebelt er ingen Transport mulig for Øieblikket. De her manglende Hamborg-poster henlaae endnu i Eftermiddag på Fyen; af Posterne fra Kjøbenhavn var den af 29/1 ankommen til Fyen d. 30. Posten af 30. henlaae på Sprogø og Posten af 31. på Halskov.

Nyborg, 1/2: I Beltet er lisen tiltaget, men der i Dag ikke Udsigt til at de herliggende 2 Poster syd fra med flere Passagerer kunne komme over. Sjællands Post kom i Går til Sprogø, men kan vist heller ikke komme derfra i Dag.

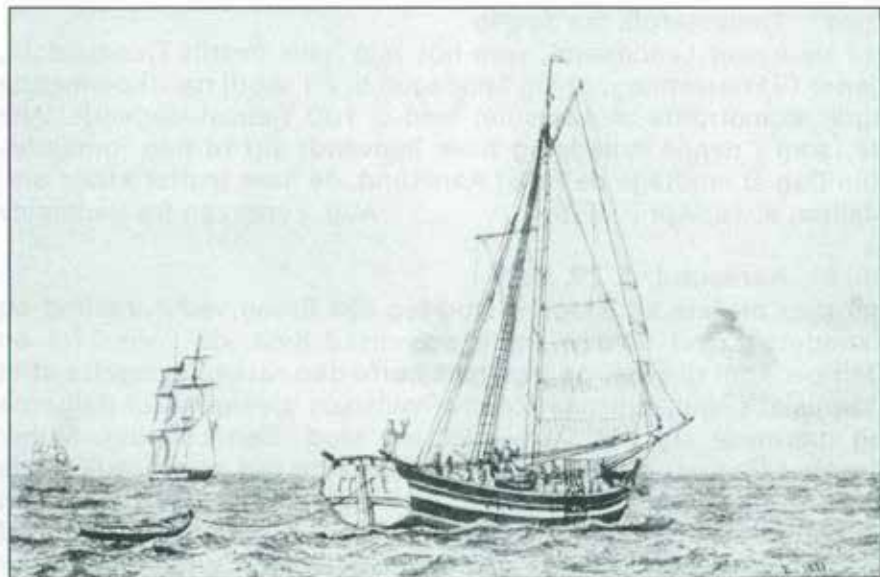
10/2 Kjøbenhavn, 3/2:

Det 2. Postsekretariat har i Dag udstedt følgende Bekendtgørelse: "Ifølge modtagen Indberetning er Post-transporten mellem Assens og Aarøsund på Grund af Iis i Lille Belt standset, og som følge heraf vil Posten indtil videre blive befordret over Middelfart og Snoghøi; hvilket herved efter Ordre bringes til offentlig Kundskab."

Andet Postsekretariat, d. 3. Febr. 1855

Lund

13/2 Haderslev 13/2: Af en Indsendelse i Gaar i vort Blad, hvilken var af officiel Natur, saae Læserne, at Fyen ved Frosten endnu ikke i Vinter har været afskaaret fra Halvøen. Desto vissere og vitterligere er det, at Sjælland er afskaaret fra de øvrige Dele af Riget. Den sidste Post, der er naaet hertil fra Kjøbenhavn, var dateret d. 5. Febr. Alle de senere Poster, nemlig af 6., 7., 8., 9., 10. og 11. Febr., ere udeblevne og kæmpe forgjæves ved og paa Storebælt for at naae over til Fyen. I de sidste Nætter har Frosten atter været strengere og saaledes lagt nye Hindringer i Veien for Overfarten over Storebælt, saafremt dette ikke aldeles er blevet tillagt, saaledes som Øresund er det mellem Sverig og Sjælland, og Lillebælt mellem Assens og Aarøsund. I dette Tilfælde vilde Posterne ved Hjælp af Slæder snart komme i regelmæssig Gang. I Nat kl. 12 frøs det 10°, i Morges kort før Solens Opgang 14°.

Bæltsmakke, 1831. Tegning af Eckersberg
(Kilde: "Storebælt fra smakke til Bro")

Isbådsfærd. Tegning af Bernhard Olsen til artikel i Illustreret Tidende
(Kilde: "Storebælt fra smakke til bro")

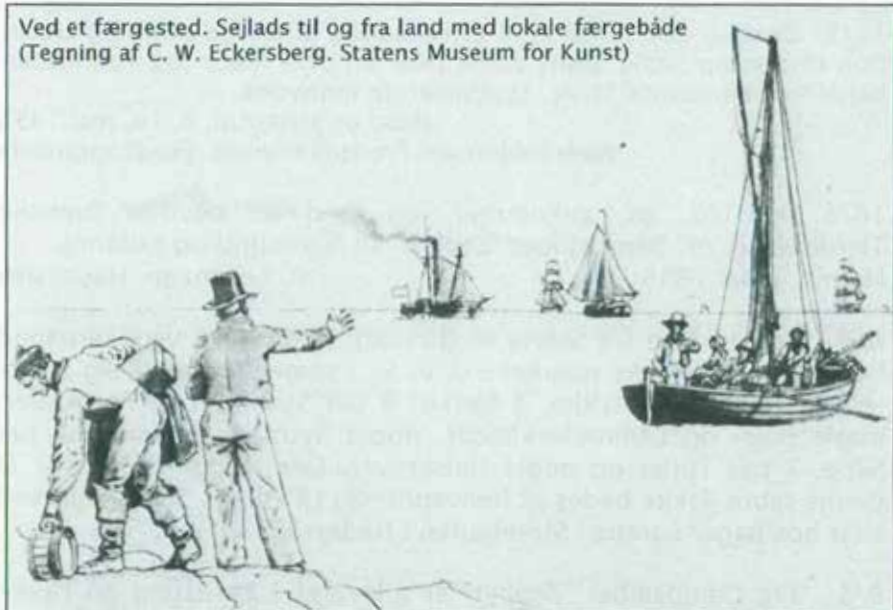
20/4 Tjenestefolk fra Sverig

For de herrer Landmænd, som hos mig have bestilt Tjenestefolk, tjener til Efterretning, at jeg Søndagen d. 29. April næstkommende agter at indtræffe til Aarøsund med c. 100 Tjenestesøgende. Alle de, som i denne Anledning have henvendt sig til mig, ombedes hiin Dag at modtage de Folk i Aarøsund, de have truffet Aftale om. Malmø, d. 16. April 1855. Aug. Lorenzen fra Haderslev

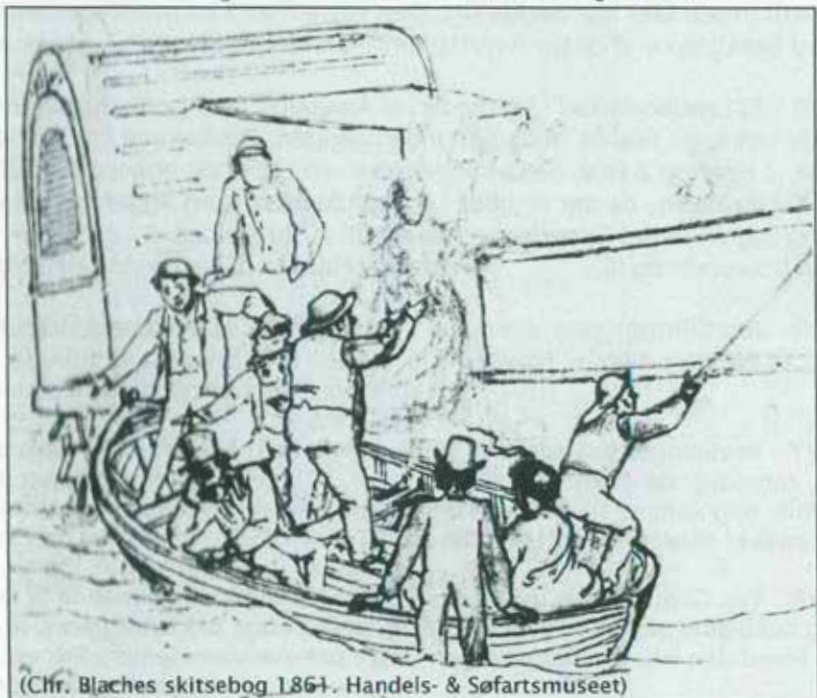
30/4 Aarøsund, d. 29. April

Imorges mellem kl. 9 og 10 stod jeg paa Broen ved Aarøsund og skuede ud over til den smukke fyenske Kyst, da Røgen fra en Damper kom til syne, og jeg snart hørte den raske Bevægelse af et Dampskibs Hjul, hvorpaa "Zephyr" piilsnart gjennemskar Bølgerne og nærmede sig det Sted, hvor jeg stod. Den Ladning, Skibet bragte i Dag var af en egen Natur og vakte hos mig baade glade men ogsaa veemodige Følelser. Tre Flag vare heisede paa Toppen af Skibets Stormast, hvilket betød saa meget som en Requisition af trende Baade, altsaa Tegn paa, at et betydeligt antal Passagerer skulle ilandsættes. Stedets Færgfolk efterkom øieblikkelig Signalet, og et Fartøj, stort nok til at rumme c. 100 Mennesker, blev gjort klar, Fokken heiset og Kursen styret mod Dampskibet, der ventede med Bredsidens mod Broen. Fartøiet fyldtes snart og strax fra borde under gjentagne Hurraraab, der bleve besvarede fra Skibets Besætning og de Passagerer, der vare blevne tilbage. Af en deel tilstedeværende Landmænd erfarede jeg, at Skibet kom fra Malmø og skulde bringe c. 100 svenske Piger og Karle, der tildeels vare bortfæstede som Tjenestefolk i Nordslesvig. Fartøiet landede og Fæstemanden, der bragte disse Folk, steeg iland, fulgt af 10 a 12 Piger og c. 60 Karle, alle reenlig og godt klædte, de fleste af ret godt udvortes. Snart havde hver Husband faaet sine fæstede Tyender, og de enkelte indvandrede, som ikke vare bortfæstede, fik strax Tjeneste hos Bønder, som vare komne for at leie. Den afforderede Løn var c. 60 Rdl. Rm for en Karl og c. 30 Rdl. Rm for en Pige aarlig. Nogle af de Nysankomne vare lidt beklemte om Hjertet ved at sætte Fod paa fremmed Jordbund, hvor de ingen Slægt eller Venner skulde træffe, og hvor de ikke vidste, hvorledes de vilde faae det; denne Følelse var naturlig og gjorde mig paa deres Vegne vemodig stemt, dog glædede jeg mig paa den anden Side over, at det naturlige Baand, der knytter danske til svenske, nu fandt ny Leilighed til at forbinde sig. En ny Transport af svenske Tjenestefolk ventes, ifølge Fæstemandens Udsigende, paa Onsdag otte dage.

Ved et færgested. Sejlsads til og fra land med lokale færgébåde
(Tegning af C. W. Eckersberg. Statens Museum for Kunst)

Kilde: Holger Munchaus Petersen: Planmæssig ankomst

(Chr. Blaches skitsebog 1.861. Handels- & Søfartsmuseet)

15/5 Onsdag d. 23. Mai kl. 4 Eftermiddag afholdes offentlig Licitation i Haistrup Skole, Øsby sogn, over en deel Muur- og Tømmerarbejde ved benævnte Skole. Lysthavende indbydes.

Raad og Haistrup, d. 14. mai 1855
Niels Baldsersen, Frederik Hansen. Skoleforstandere

18/5 Den 23. ds. ankommer jeg med de bestilte svenske Tjenestefolk pr. Dampskibet "Zephyr" til Aarø sund og Kolding. Malmø, i Mai 1855

A. Lorenzen, Haderslev

6/6 For en Pige fra Sverig er (tirsdag) d. 22. Mai ved Aarø sund bortkommet 1 Pakke mærket : U. V. S. I samme befandt sig 3 Kjøler, 2 Trøier, 1 Livstykke, 3 Særke, 6 par Strømper, 7 Forklæder, nogle Hals- og Lommetørklæder, noget Sytraad, 2 Æsker, 1 par Skoe, 2 par Tøfler og nogle Halskraver. Den ærlige Indehaver af denne tabte Pakke bedes at henvende sig til Villads Soel i Ringtved eller hos Bager Lorenz i Storegaden i Haderslev.

8/6 Fra Dampskibet "Zephyr" er afleveret i Aarø sund en Pakke Gangklæder, sammenbundet i et brunt Bomuldsklæde uden Mærke, hvortil ingen Eier har meldt sig. Den rette Eier kan modtage samme mod Betalingen af dette Avertissement til Expeditionen i Aarø sund.

19/6 Et Landboelssted i Nærheden af Aarø sund med gode Bygninger og gode Landerier ønskes bortsolgt underhaanden. Paa samme kan holdes 1 Hest, 2 Køer og 2 Faar. Stedet ligger nær ved Havet og egner sig godt for en Teglblænder, da der er godt Ler i Jordlodden, som ligger samlet omkring Bygningerne. Tiltrædelsen kan ske til 1. November.

Man henvende sig til: Friderich Hansen, Gaardmand i Haistrup

13/7 Bestillinger paa svenske Tjenestefolk, Haandværkslærlinge etc. til Høsten eller 1. Novbr. d. a. bedes mig snarest tilstillede.

A. Lorenzen, Commissionair og Fæstemand

17/7 Bestillinger paa svenske Tjenestefolk til 1. Novbr. d. A. modtages og anmodes de herrer Landmænd om, i løbet af denne Maaned at tilstille mig samme tilligemed 10 Rdl. Rm. i Salair og Reiseomkostninger for enhver Person. Haderslev, d. 17. juli 1855

A. Lorenzen

31/8 Paa Grund af den Uvillie, der er viist imod mig i Henseende til de af mig hidskafne svenske Tjenestefolk og Læredrenge bekjendtgjøres, at jeg for Fremtiden ikke modtager nogen Ordre paa svenske Tjenestefolk etc.

A. Lorenzen, Commissionair

Det stod i "Dannevirke" i 1880

20/2 **Dagvognsbefordring imellem Aarøsund og Haderslev**

Fra Søndagen den 22. Febr. 1880 afgaar min Vogn fra Haderslev kl. 5 Efterm., i stedet for som før kl. 3½. Fra Aarøsund kl. 8 Form. Hver Mandag og Markedsdag afgaar Vognen fra Aarøsund kl. 7 Morgen.

P. Hüttmann

22/4 Dampskibet "Speculant" gjør i Anledning af Fiskerimødet i Haderslev Søndag den 25. April en Extratur fra Aarø Middag kl. 12 og tilbage fra Haderslev efter endt Møde.

H. E. Sohl

27/4 Fra Gjenner Bugt til Heils vil der foreløbig blive udsat 1.500.000 Østers.

28/4 Til Assens gjør Dampskibet "Speculant" en Extratur Lørdag den 1. Mai Efterm. Kl. 5 og følgende Dags Form. Kl. 8 fra Assens tilbage.

H. E. Sohl

29/5 **Nyt Dampskibsproject.**

Efter hvad "Fl. Nord. Zt." meddeler, skal der i Torsdags i Haderslev være afholdt et Møde om at anskaffe et nyt Dampskib til Sommer at fare på Fjorden, da "Spekulant" ikke efter Bladets Mening svarer til Tidens Fordringer. Dette er dog vel næppe andet end et fromt Ønske. Når Frekvensen paa Fjorden ikke er i Stand til at bære "Spekulant" op, så er det vanskeligt at indse, hvorledes den skal kunne bære et formentlig kostbart Skib.

3/6 **Østersbankerne i Lille Belt.**

I Hamb. Corr. gives følgende Oplysninger om, paa hvilken Maade de i Lille Belt nedlagte Østers ere fordelte. Der er i alt belagt 10 Østersbanker med 1½ Millioner Østers; af disse er der i Gjenner Bugt lagt 120.000 Stk., ved Halkhoved en Banke med 150.000, ved Sydøst- og Østsiden af Aarø 3 Banker med 420.000, ved Linderum 3 Banker med 416.000, ved Gravenshoved og Knudshoved hvert Sted 150.000. Tillige er der udlagt 100.000 Moderøsters, som man haaber i Aar vil formere sig ved flere Millioner.

16/7

Øsby Kro med en smuk Beliggenhed lige ved Kirken i det store Øsby Sogn (den smukkeste Egn af Nordslesvig), hvor der siden 1827 har været Kroeri og Handel, ønskes underhånden solgt på billige Betingelser.

P. J. Schmidt

24/7

Fra Raad skrives til os den 22. Juli :

Et par Ord til Minde om forulykket Gaardeier og Skipper Jens Peter Hansen fra Raad. Ovennævnte, overalt her almindelig agtede og i sin Familiekreds høitelskede Mand, forulykkede ved Badning i Aarøsund den 16. Juli Formiddag. Han var født i Aarøsund den 19. April 1828. Som Dreng var Vandet altid hans kjæreste Element, og som Voksen forstod han at tumle sig mesterligt deri som en dygtig Sømand. Imidlertid har han døiet meget ondt baade paa Havet og senere som Minearbeider i Kalifornien, hvor han opholdt sig i 17 Aar. Her maatte der jo arbeides strængt, og skønt hans Arbeide kronedes med Held, rantes han dog af adskillige Ulykkestilfælde, der til Dels endnu havde en svækkende Indflydelse paa hans Helbred. Saaledes mistede han ved Vaadeskud sit ene Øie og blev ved en Nedstyrtning af en Mængde Sten svært lemlæstet. Efter sin Hjemkomst fra Amerika drev han i Forening med sine tvende Brødre Kornhandel, og sjældent har man set større Kjærlighed og Enighed end mellem dem. Hans ægteskabelige Samliv var i Sandhed lykkeligt, og hans Sind var derfor altid muntert og glad. Den 16. Juli om Formiddagen vilde han efter Lægens Anordning ned at bade og med det samme se til sit Hø. Da han om Eftermiddagen skulde til Bryllup og ikke kom hjem, anede man, at noget var hændt ham, og desværre, da man kom ned til Stranden, saa man straks hans Klæder, og ca. 12 Favne ude i Vandet skimtedes hans Lig, der straks optoges og af hans dybtsørgende Brødre, Svogre og Svigerfader bragtes hjem til den stakkels Enke, Svigermoder og de 5 faderløse Smaa. Han maa have faaet et Slagtilfælde, da den ene Side var aldeles stiv og blaa, og han jo, som allerede sagt, var en dygtig Svømmer. Folk her i Byen og paa Egnen vilde altid mindes ham med Kjærlighed og Agtelse, og for hans efterladte Enke, Børn og Familie er Tabet uerstatteligt; Vorherre give dem Trøst og Styrke til at bære det.

Det stod i "Modersmaalet" i 1905

2/1 Stormfloden. En stormfuld Afslutning paa Aaret.

Det gamle Aar tog Afsked paa en Maade, der ikke saa let vil gaa i glemme. I Fredags herskede over hele vor Halvø, Fyn og Sjælland en forrygende Storm, der den sidste Dag i Aaret i alle Østersøhavnene har medført en Vandflod, som man ikke har oplevet Mage til siden den store Stormflod i 1872.

9/1 "Den 15. April vedtog Haderslev Kreds dag at bevilge til et Konsortium en Understøttelse af 3625 Mark. Dette Konsortium agtede at oprette en regelmæssig Dampskibsforbindelse mellem Aarø Sund og Assens. Senere har man ikke hørt noget til denne Plans Virkeliggørelse."

Opraab.

Højvandet den 31. December har anrettet en ret betydelig Skade langs Østkysten af vor Kreds. Navnlig har Stormen og Vandet forvoldt Ødelæggelser paa Aarø, hvor en stor del af Øen er oversvømmet, saa at det ser ud til, at Markerne som Følge heraf vil tabe betydeligt med Hensyn til næste Aars Udbytte. Desuden har Fiskerne der paa Øen næsten uden Undtagelse mistet deres Fangstredskaber eller faaet dem beskadigede.

Der er altsaa opstaaet et betydeligt Tab, som i Øjeblikket ikke kan fastslaaes med Sikkerhed, men som dog uden Tvivl beløber sig til flere Tusinde Mark, og det rammer navnlig Folk, der ikke har Raad til at bære det, og som derfor er haardt truede i deres Erhverv.

Efter at de Undertegnede har indhentet Overpræsidentens Tillaelse til at afholde Kollekt, henvender vi os til alle Kredens Beboere med indtrængende og hjertelig Bøn om at ville hjælpe de Skadelidte og lindre Nøden.

Undertegnede Komité vil som Følge deraf lade foretage en Pengindsamling i alle Kommuner i Kredsen. Desuden tages mod Gaver af Bladene Modersmaalet og Schleswigsche Grenzpost og af Kredssparekassen, Haderslev Bank og Kreditbanken i Haderslev.

Alle de, der har lidt Skade ved Stormfloden den 31. Dec. anmodes om at opgive Skadens Størrelse til Kredshuset her i Byen.

Haderslev, den 7. Januar 1905.

H. Andresen, Haderslev; N. P. Boysen, Tørning Mølle; Niels Bramsen, Fjelstrup; v. Brincken, Haderslev; J. Dahl, Haderslev; F. Erichsen, Sverdrup; Fromm-Christiansen, Ultang; S. Fuglsang, Gl. Haderslev; J. B. Jepsen, Flovt; J. Nielsen, Damager.

10/1 Aarø. Det druknede Kvæg.

Det druknede Kvæg fra Aabenraa Karantæneanstalt er som bekendt ført ud i Østersøen og der sænket i Havet. Man antog, at Kadaverne vilde gaa til Bunds, og saa kunde tjene til Føde for Havets Fisk og andre af Dybets Beboere. Dette har imidlertid ikke været Tilfældet med alle Kadaverne; thi der er her paa Øen drevet hen ved 30 Stykker i Land. Man spørger nu : hvem skal betale Omkostningerne for disse Kadaveres Tilintetgørelse ? Folk her paa Øen synes ikke, at de uden Godtgørelse kan have Besvær med at jorde Dyrene for Byen Aabenraa.

Sønderborg. Kadaverne fra Aabenraa. (Dbpst.)

Søndag Aften bragtes her til i en flensborgsk Lægter 287 stykker afhudede Kadavere af det i Aabenraa druknede Kvæg til Gødningsfabrikant Otzen. Af de uden for Aabenraa Fjord i Søen kastede Kadavere ses der en stor Del drive omkring i Lille Bælt.

12/1 Fem Faar, et mærket H.H., tre med sort Bind om Halsen og rød Traad i Øret, er bortløbne. Oplysninger bedes tilstillet

Jakob Fries Aarøsund

28/1 Kvægkadaverne fra Aabenraa ligger i store Mængder fra Flovt Strand til Aarøsund, skrives til "Schl. Grenzpost", i det hele med et rundt tal 80 Stykker. Amtsforstanderen har antaget Folk til at grave dem ned, og dette Arbejde gaar let nok, hvor Jorden er sandet, men paa Raadhoved, hvor der ligger 32 Kadavere, bestaar Jordbunden af Stene og groft Grus. Her er det meget besværligt og kræver meget Arbejde. Saa længe Frostene varer, er Stanken ikke saa slem; men skulde der indtræde Tø, skal der stærke Nerver til Begravelsesarbejdet.

Beboerne paa Øen Aarø paastaar, at Kadaverne er kastede over bord fra Damperne mellem Halkhoved og Raadhoved ikke langt fra Kysten, fordi Slagtersvendene blev daarlige, naar de kom ud i rum Sø.

13/2 Øsby Sogn. Eftermæle.

I Torsdags afgik ved Døden Aftægtsmand, tidl. Landbolsmand Jørgen Nissen i Hajstrup i en Alder af næsten 97 Aar; han var nemlig født d. 7. Juni 1808. Den Afdøde havde læst meget i sine Dage, hvorfor han altid fulgte godt med i Tidens Begivenheder. Under Treaarskrigen var han Byfoged, da man ansaa ham for bedst skikket til at varetage denne Post under de vanskelige Forhold.

Af Byens Befolkning har han været meget afholdt indtil det sidste paa Grund af sit Retsind, sin Jævnhed og sit livsglade Syn. Det var interessant at tale med ham, da han huskede godt og havde oplevet meget i sit lange Livsløb. Jørgen Nissen havde været Vidne til, at enkelte Gaarde var bleven ombyggede 3 Gange, og nogle af Gaardene er i hans Tid gaaede i arv til 4-5 Slægtled. Han blev født, da den gamle Skolebygning i Hajstrup blev bygget, og da den i Fjor Sommer blev nedreven, fordi en ny skulde opføres, udtalte han, at med ham var det ogsaa snart forbi.

Ved Valgurnen var han en sikker Mand, og Tyskerne sagde ofte, at nu var det sidste Gang. Den gamle svarede da gerne: Jeg kommer igen næste Gang! Nu er hans Livslys brændt ud, men han har Sønner og Sønesønner, der følger i Ætfaderens Fodspor.

For den Hedengangne, som paa sine gamle Dage nød Aftægt og kærlig Pleie hos sin ældste Søn, hvis Hustru han altid omtalte paa den kærligste Maade, blev der holdt Fællesspisning i Hajstrup Kro, da han fyldte sit 90de Aar.

Nu er den gamle Olding kaldt bort, og Hajstrup By mister i ham en Mand, som den var stolt af at eje.

Præmiemaskerade i Aarøsund.

Aarøsund, Søndagen den 19. Februar.

Stor Præmiemaskerade. Efter Demaskeringen Bal.

Masker og Kostumer haves til Leje.

Hertil indbydes venligst.

C. Deichmann.

10/3 Haderslev. Ved Nævningeretten forhandlede i Gaar bl.a.: Sømand Niels Hansen Hannibal fra Aarø var anklaget for at have fungeret som Lods om bord paa Dampskibet "Kondor" fra Aarøsund til Haderslev og tilbage uden at være berettiget til denne Gerning. Forhandlingerne godtgjorde imidlertid, at Hannibal kun havde været sysselsat som Arbejder paa Dampskibet. Som saadan havde den Anklagede været beskæftiget af Dampskibsselskabet i mange Aar. Dommen lød i Overensstemmelse med den offentlige Anklagers Andragende paa Frifindelse.

17/3 En mærkelig ung Dame.

I Landbobladet læses flg. mindre Annonce "En grøn Silkepung er tabt af en ung Dame fra Gørding med en Skilling i den ene Ende og en Duft i den anden."

DAMP SKIBET „HELENE“

Haderslev—Sværdrup—Aarøsund—Assens

Haderslev—Sværdrup—Aarøsund—Assens

indfører regelmæssige Ture mellem Haderslev—Sværdrup—Aarøsund—Assens og anbefales til kongerigske Rejsende og Turister.

C. Clausen, Kaptejn.

Announce fra "Haderslev og omegn" (Illustrerede rejsebøger nr. 21)

"Falke" anløber Aarøsund

(Postkort. Haderslev Byhistoriske Arkiv)

18/3 Dampskibet "Helene" gaar paa Mandag til Svendborg for i Dokken der at blive underkastet sin aarlige Istandsættelse.

Aarøsund, Fredag den 24. Marts, Aften kl. 7:

1. Abonnementskoncert, udført af Haderslev Musikkorps.
Entré for Ikke-abonnenter 50 pg. Efter Koncerten = **Bal** =
Hertil indbyder venligst

C. Deichmann

Haderslev Musikkorps
H. Høhn. Kapelmester.

NB. Abonnementslisten fremligger til behagelig Underskrift ved Kassen.

27/3 Kundgørelse! Til forestaaende Sæson anbefaler jeg mit store Manufakturvarelager, som er forsynet med kun nye og moderne Ting i alt til Faget henhørende.

Endvidere sælger jeg et parti Rester meget billig.

NB. Tillige tilbyder jeg mine ærede Kunder det største Udvalg i Modepynt. De moderneste Hatte, garnerede efter de flotteste Modeller, fra de billigste til de fineste.

Med Højagtelse

Kjestine M. Hansen. Aarøsund

17/4 Haderslev. Forbindelsen med Assens vil i den kommende Sommer blive betydeligt bedre, idet De Forenede Dampskibsselskaber i Flensborg har bestemt, at "Falke" fra 1. Maj skal sejle her fra til Assens baade Formiddag og Eftermiddag (naturligvis med Undtagelse af Tirsdag og Torsdag). Dette vil uden Tvivl blive hilst med Tilfredsstillelse og forøge Trafikken over Byen.

29/4 I Landsretten i Flensborg behandledes i Gaar Fredag bl.a. følgende Sag (anket af Anklageren):

Fisker Hannibal fra Aarø, født 1849 sammesteds, stod anklaget for ulovligt Lodseri. Den 30. November i Fjor havde det flensborg-sønderborgske Dampskibsselskabs Skib "Kondor" taget Hannibal om bord ved Aarø, hvorpaa han havde hjulpet ved at styre Skibet ind til Haderslev. Paa Haderslev Fjord behøves ingen Lods, naar Skibene ikke selv forlanger det. Den anklagede hævdede, at han var lejet til Arbejde om Bord paa dem af Selskabets Skibe, der gik til Haderslev, og var bleven tagen om bord paa denne Maade i mange Aar. Han hjalp baade ved at styre og hvad andet, der forefaldt paa Skibet, og Kaptajnen afgav aldrig Kommandoen. Af den Grund var han bleven frikendt for Bisidderretten i Haderslev.

Lodserne Østergaard og Falkenberg mente, at Hannibal af Selskabet blev benyttet som Lods paa Haderslev Fjord. Det var tit sket, at Skibene, naar Hannibal ikke havde været hjemme, først havde maattet blive liggende uden for Fjorden og senere havde maattet tage Lods.

Medlem af Selskabets Bestyrelse, Herman Bruhn af Flensborg, udtalte som sagkyndig, at Hannibal blev tagen om Bord, fordi Turen gennem Haderslev Fjord var særlig anstrengende, og der godt kunde behøves en forøget Arbejdskraft, naar der skulde slæbes Sejlskibe med ind osv.

Ligeledes afhørtes Kaptajn Møller af Flensborg som sagkyndig. Han antog ikke, at den Anklagede havde forrettet lodstjeneste om Bord paa Selskabets Skibe. En Lods maatte altid overtage Ansvaret for Skibet.

Statsadvokaten androg paa 200 Mark i Bøde.

Domsafsigelsen udsattes til næste Fredag kl. 10.

6/5 Landsretten i Flensborg

Dommen i sagen mod Fisker Hannibal af Aarø for ulovligt Lodseri om Bord paa det flensborg-sønderborgske Fjorddampskibsselskabs Skibe forkyndtes kl. 10. Retten havde faaet den Overbevisning, at der ikke forelaa ulovligt Lodseri, hvorfor Amtsadvokatens Indankning afvistes. Hannibal var som meddelt bleven frifundet ved Bisidderretten i Haderslev.

9/5 Et "løbsk" Lokomotiv paa Smaabanen.

Dags Formiddag ved 11-tiden fik Bladet den Efterretning, at et Lokomotiv Dags Morgen var løbet af Sporet ved Hyrup Station paa Smaabanestrækningen Haderslev-Aarøsund, desuden berettedes, at der var ingen Personer paa Lokomotivet, som altsaa var løbet den 7 Kilometer lange Strækning uden nogen Betjening.

Efterretningen lød saa utrolig, at det fandtes nødvendigt at forespørge paa Smaabanestationen her i Byen, hvorvidt Rygtet talte sandt. Vedkommende Funktionær, med hvem der taltes gennem Telefonen, havde nok hørt et Rygte om, at der var sket et Uheld, men han vidste ingen nærmere Besked. Ved Forespørgsel paa selve Stedet stadfæstedes imidlertid, at et Lokomotiv var løbet af Skinnerne, og at der ingen Folk var paa Maskinen. Man kan altsaa forklare sig det usædvanlige Tilfælde paa den Maade, at Lokomotivpersonalet har haft fuld Damp oppe; de har saa forladt Maskinen, og ved et eller andet Tilfælde er det saa kommet i gang.

- Dags Middag kl. 1 har Bladet fra Smaabanen modtaget følgende: Trods det ham bekendte strænge Forbud vilde Fyrbøderen paa Smaabanetog nr. 20 i Aarøsund køre Maskinen hen til Toget uden Lokomotivfører og Togfører. Ved at lægge Sporet om, hvilket Fyrbøderen vilde gøre uden at standse Maskinen, løb denne fra ham. Paa Hyrup Station løb den af Sporet. Tog nr. 20, som kl. 11½ skulde være i Haderslev, maatte falde ud. De øvrige kunde planmæssig føres igennem. Saa vidt man kan se, er der ingen nævneværdig Skade sket paa Materiellet. Fyrbøderen er straks bleven afskediget.

Aarøsund, Onsdag d. 24. Maj. Efterm. Kl. 5.
Sidste Abonnements-Koncert af Haderslev Musikkorps.
Entré 50 pg. Efter Koncerten BAL. Hertil indbyder venligst
Deichmann Haderslev Musikkorps
H. Høhn. Kapelmester
Naar Vejret tillader det, afholdes Koncerten i Haven.

19/5 En del Varer i Lageret hos H. P. Hansen, **Aarøsund**, skal pga. Pladsmangel sælges til enhver antagelig Pris

6/6

Aarøsund Færgegaard. 2. Pinsedag.
Frikoncert fra om Eftermiddagen kl. 4.
Om Aftenen Bal.
Hertil indbyder venligst Deichmann

7/6 Norge ophæver Unionen med Sverige.

17/6 Th. Sørensen aabner Korn- & Foderstofforretning i Aarøsund

Øsby. Kadaverne fra Karantæneanstalten i Aabenraa omtales ogsaa nu i "Schl. G.", hvor Bladets Korrespondent her i Øsby, Amtsforstanderskriveren, oplyser, at der i Vinter er begravet hen ved 100 Kadavere paa Aarø og Aarøsund Strand, og for nylig er der, efter at Varmen er kommen i Vandet, saa de druknede Dyr kommer op til Vandfladen, i Øsby Amtsforstanderdistrikt jordet 60 Aadsler. Da de udbreder en gyselig Stank, maa der betales godt for dette Gravearbejde. Disse Betalinger er foreløbig betalte af Politikassen. - Formodentlig vil Aabenraa By komme til at erstatte alle disse Udlæg.

Stor kapsejlads i Aarøsund.

Søndagen den 16. Juli.

Koncert og Bal. Begyndelse kl. 4.

Deltagerne maa melde sig inden kl. 3 samme Dag.

Hertil indbydes venligst.

C. Deichmann

21/7 Aarøsund. Kapsejlads (Schl. Gr.)

Sidste Søndag var der Kapsejlads ved Aarøsund. Tolv Baade deltog i Sejladsen. Vejret var heldigt. Man sejlede ud til den sorte Tønde ved det østlige Hjørne af Øen Linderum, derfra til Indsejlingstønden i Haderslev Fjord og saa tilbage til Aarøsund. Til hele Strækningen, der var omtrent ti Kilometer lang, brugte de hurtigste Sejlere 50 Minutter. I 1. Klasse (Kvaser med over 18 Fods Længde) fik Jeppe Nielsen af Aarø første, Søren Sørensen af Aarø anden Præmie. I 2. Klasse (mindre Baade) fik Lods Kristen Christensen første, Martin Snitkjær af Aarø anden Præmie. Der var mødt talrige Tilskuere.

10/8 Aarøsund. Guldbryllup.

Forhenværende Kornhandler og Skipper, Peter Knudsen Iversen og Hustru, Katrine, født Petersen, i Aarøsund, kan den 11. August fejre deres Guldbryllup. Det er et langt og hæderligt og i høj grad flittigt Liv, de to Gamle har levet. Guldbrudgommen er 77 Aar, Guldbruden 70 Aar gammel, og de er forholdsvis raske og rørige, hun dog noget lidende af Gigt. I sine unge og kraftige Aar, ja indtil for ti Aar siden, har Guldbrudgommen været Kornhandler og Skipper i Aarøsund, og virkede da med en Flid og Dygtighed saaledes, at de to Gamle med Hensyn til dagligt Brød, rolig kan se Livets Aften i Møde. Guldbrudeparret har fem Sønner og fire Døtre, alle brave og dygtige Mennesker. Sønnerne, hvoraf de to ligesom faderen pløjer Søen som Kaptajner, en er Skibsreder i Amerika, en bosat i Brooklyn og en farer som Maskinist fra København, har alle ved egen Flid og Dygtighed banet sig Vej. Af Døtrene er en gift i Halk, to i Vonsbæk sogn og en paa Gymose. Alle Børnene er af Moderen, naar Faderen færdedes ude, blevne holdte til Arbejde og skylder vistnok hende meget. Guldbrudgommen er født i Aarøsund, Guldbruden i Moltrup.

De to Gamle har altid været tro imod vort gamle Fædreland, har ikke villet sælge deres danske Førstefødselsret for en ret Preussiske Linsler.

Aarøsund Badehotel.

Søndagen den 27. August.

Stor Høstfest og Bal. Om Aftenen Fyrværkeri.

Hertil indbyder venligst Deichmann

2/9 Landsretten i Flensborg behandlede i Gaar bl.a. flg. Sag:
Fyrbøder Andreas Halvorsen af Haderslev, født 1881 i Kolding, var anklaget for at have bragt et Jernbanetog i Fare. Den 9. Maj i Aar skulde der kl. godt 9 om Morgenen afgaa et Tog fra Aarøsund til Haderslev. Efter at Fyrbøder Callesen havde fyret op under Maskinen, gik han bort, før han gav sig til at rangere. Inden han gik, sagde han til den Anklagede, der var medgivet ham som Hjælpefyrbøder, at han maatte ikke selv rangere, da det er forbudt enhver at føre en Maskine, der ikke har taget Eksamen som Lokomotivfører. Halvorsen rangerede alligevel og begik herved den Letsindighed ikke at standse Maskinen, mens han skiftede Spor. Da han efter at have skiftet Sporet vilde springe op paa Maskinen igen, faldt han ned, og Lokomotivet løb løbsk.

Kl. 9.38 om Formiddagen skulde der afgaa et Tog fra Haderslev til Aarøsund. Hvis det løbske Lokomotiv ikke blev standset, vilde der kunne ske et Sammenstød. Man telefonerede derfor straks til Haderslev. Imidlertid væltede Lokomotivet af sig selv ved Hyrup Station, og der skete ingen videre Ulykke. Statsadvokaten androg paa 2 Ugers Fængsel. Dommen lød overensstemmende hermed.

7/9 Ved Nævningeretten forhandlede i dag flg. Sager :
Fisker Hannibal, Aarøsund, stod atter anklaget for at have øvet Lodstjeneste i Haderslev Fjord uden at være berettiget dertil. Hannibal er ifølge eget Udsagn overfor Dampskibsselskabet Flensborg-Sønderborg forpligtet til at holde sig rede til enhver Tid at gaa om Bord paa de indgaaende Skibe fra deres Rederi, for at hjælpe med ved alt, særligt ogsaa ved Losning og Ladning. Da han paa disse Rejser til tider ogsaa havde styret Skibet, mente Lodserne Christensen fra Aarøsund og Østergaard fra Ørbyhage, at han havde forrettet Lodstjeneste. For at faa Lov dertil skal der aflægges en Eksamen, som Hannibal ikke har gjort. Den Anklagedes Forsvarer gjorde opmærksom paa, at der ikke herskede Lodstvang i Fjorden, hvorfor man maatte have lov til at lade en hvilken som helst styre Skibet uden at vedkommende skulde kaldes Lods. Den Anklagede frikendtes, og Sagens Omkostninger paalagdes Statskassen.

Aarøsund Færgegaard.
Søndag d. 17. September; Eftermiddag Kl. 4.
Ringridning om værdifulde Gevinster.
Fri Koncert med efterfølgende Bal.
Hertil indbydes venligst. C. Deichmann

26/9 **Færgefarten Assens-Aarøsund.**

Generaldirektør for de danske Statsbaner, Ambt, tillige med Smaabanedirektør Kuhrt er i Formiddags med Ekstratog rejste til Aarøsund for at se paa Forholdene angaaende den paatænkte Færgefart mellem Assens og Aarøsund.

28/10 **Forpagtning.**

Af de til **Færgegaarden Aarøsund** hørende Jorder er endnu nogle Parceller, deraf Enge, Græsmarker samt Øen Linderum, at faa i Forpagtning fra 1. April 1906.

Man henvende sig til Hr. Math. Rudbeck i Aarøsund.

11/11 **Aarø.** En Stør, som var 2½ m. lang og vejede 60 Pund, fangede Bundgarnsfiskere for nylig. Fisken blev iflg. "Sch. Grp." straks med Smaabanen sendt til Haderslev og kostede henved 40 Mark. Ingen af Fiskerne her mindes, at der nogen sinde er fanget Stør i vore Farvande.

13/12 **Øsby. Befolkningen aftager.**

Ved Folketællingen den 1. December i Aar var der i Sognet 1765 Indbyggere mod 1797 i 1900 og 2000 i 1885. Der taltes i Aar paa Aarø 294, i Flovt Kommune 197, i Hajstrup med Aarøsund 534, i Øsby med Hyrup 308 og i Kvistrup 430. Der er ifølge Schl. Grp. Tilbagegang i Flovt (26) og Tilgang i Hajstrup (66). Bladet peger paa, at det hidrører fra Smaabanen.

Aarøsund. Færgeforbindelsen med Aarø skal bortforpagtes til den højestbydende. Betingelserne og Tariffen ligger til Eftersyn hos Vandbygningsinspektøren i Flensborg, hvor portofrie Tilbud kan indsendes til den 8. Januar kl. 11. Der forbeholdes en Til-lægsfrist af 8 Uger.

29/12 **Aarøsund.** En Dilettantforestilling vil i Begyndelsen af det nye Aar blive givet i Hr. Deichmanns Lokaler. Der skal opføres "Kammerjunkeren" og "En Søndag paa Amager". Overskuddet anvendes i velgørende Øjemed.

Aarøsund 1869

Aarøsund 1909

Postkort. Haderslev Byhistoriske Arkiv

Fyrtårnet runder 100 år.

Det har vi markeret på forsiden af dette årsskrift samt i årets kalender med mange motiver af fyret. Desuden bidrog vor forening med et indslag om fyrtårnet til Haderslev Byhistoriske Arkivforenings 2005-kalender; her er Aarøsund ydermere omtalt med blåhvalens stranding i 1931.

Aarøsund er ret pænt omtalt i Dannevirke i 1905, men ikke ét ord om fyret. Det lykkedes ganske enkelt ikke at finde noget herom.

Det tyske farvandsvæsen opstillede i 1905 runde jernfyrr i Aarøsund og på Aarø, 1905-06 ved Gammel Pøl og Tranerodde. Lignende fyrr fra den periode er selvsagt også at finde i Tyskland, f.eks. Gellen fyrr på øen Hiddensee i Østersøen, dette fyrr er rødt fra omgangen og op, hvor Aarø, Gl. Pøl og Tranerodde har et rødt bånd, og Aarøsund fyrr er helt hvidt. Gl. Pøl fyrr blev fredet 2002.-

Vort fyrr er et 10 meter højt såkaldt dedikeret vinkelfyrr. Det irrede kobbertag giver fyret et ganske æstetisk udseende.

Fyrtårnene fremstilledes som samlesæt i elementer af støbejern hos Firmaet Julius Pintsch i Berlin-Fürstenwalde; de nummererede elementer kunne hurtigt boltes sammen på bestemmelsesstedet, hvor et fundament (beton eller muret) stod klar. Det er helt sikkert solidt kram og skal nok holde de næste hundrede år.

Ved Genforeningen blev Aarø, Gl. Pøl og Tranerodde fyrr overtaget af Fyrvæsenet, mens vort fyrr blev kommunalt, og altså stod udenfor Fyrvæsenets regi; dette besværliggør jagten på kildemateriale.

Aarøsund havn 1905 med fyret og fru Kruses kro - det var mursten herfra, der i 1939 blev genbrugt til en ny lade hos Hans Peter Hansen.

(Postkort i privateje)

Austråstund

Eftermiddagskaffen kunne indtages på den åbne veranda eller omtrent nede på stranden.

(Postkort i privateje)

Zampa anløber Aarøsund. Affotografering af maleri på Årøhus

ca. 1872-1905

Havn & fyr

ca. 1840-50

Maagen anløber Aarøsund. Affotografering af akvarel på Willemoesgårdens Mindestaer i Assens.
(Haderslev Museum, (Væderstev i 700 år)

